REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Biroul de anunciurī:

In Viena: M. Dukes Nachf. Nox. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.

— Publicărī mai dese după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 36)

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunī 20 fr., pe trei lunī 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francī.

Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorī.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Tërgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banī. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 196.—Anul LXIII. **Brașov, Duminecă 3 (16) Septemvrie.** **1900.**

Tot cu cel mai tare!

Luptele naționale din Austria, carī acum, după disolvarea camerei vienese, se vor continua cu foc îndoit în mișcările electorale, vrênd fiă-care dintre partidele naționale și politice sĕ câștige cât mai multe mandate de deputațī, dau mult de gândit și ocărmuitorilor din Ungaria.

Și bine sciindu-se în ce legătură strînsă stă desvoltarea din partea de dincóce a monarchiei cu cea din țĕrile austriace, se impune adī mai mult cu orī și când întrebarea: ce va fi cu cestiunea naționalităților la noi?

Orī cum vom lua lucrul, din orī și ce parte îl vom privi și orī cât de mult s'ar svîrcoli cei cu gărgăunii șovinismului violent în cap, lucrul de căpetenĭă pentru întărirea și înflorirea viitóre a statului este și rĕmâne tot numai împăcarea și mulțumirea naționalităților; căcī nicī o lege, nicī o ordonanță — fiă orī și cât de papricată cu mĕsurī maghiarisătóre — nu póte sĕ sugrume viața națională a popórelor nemaghiare, care are rădĕcinī adêncī și mai tari, decât ca sĕ pótă fi smulse de nisce bărbațī politicī orbițī și neputincioșī prin nesațul și îngâmfarea lor.

Cu cestiunea naționalităților s'a ocupat și cunoscutul deputat sas ardelean Melzer în darea de sémă, ce a făcut'o înaintea alegĕtorilor sĕi din Sighișóra. Dér a vorbit așa, încât, drept spuind, ne-a surprins încâtva, căcī în timpul din urmă ne-am dedat sĕ vedem pe acest deputat luând în apĕrare cu energiă la câteva ocasiunī causa națională a conaționalilor sĕi sașī. Ér acum îl vedem dându-șī silința de a afla érășī un mijloc, ca sĕ facă puntea pe care Sașii încet-încet sĕ pótă trece sub Szell érășī în tabĕra guvernului, pe care au fost părăsit'o sub Banffy.

Nouĕ cel puțin ni-a lăsat acéstă impresiune discursul sĕu amintit, în care aduce laude bărbaților de stat ungurī ca Deak și Eötvös, carī au dat viața stirpiturei numită lege de naționalitate. Vine în cele din urmă sĕ declare, că în multe puncte esențiale deputații sașī au primit enunciațiunile, ce le-a făcut ministru-președinte Szell iérna trecută în cestiunea naționalităților asupra principiilor politicei sale de cârmuire, dicênd, că aceste dau dovadă de multă înțelepciune și pĕtrundere.

Ceea-ce însĕ ne bate mai mult la ochī, este, că deputatul Melzer umblă sĕ se lapede în vorbirea sa de prepusul, ce a cădut asupra deputaților sașī dietalī din partea maghiară șovinistă, că ei ar voi sĕ figureze ca partidă de naționalitate în dietă. Acésta, dice el, ar insemna, că Sașii au nisuințe politice, carī vor sĕ spargă unitatea politică a statului și carī fac pretensiunī unilaterale naționale, ce n'au loc în cadrul scopului comun al statului. De astfel de nisuințe se lapădă însĕ Melzer dicênd, că stă pe basa legii de naționalitate.

Vedī, ce însemnéză politica șovăitóre, care se gândesce tot numai la aceea, cum sĕ se pună mai bine cu cel mai tare. Este fórte regretabil, că un deputat sas de talia lui Melzer nu scie încă, orī se face a nu sci, că acea lege de naționalitate pe care vré sĕ se razime, este de fapt scósă din vigóre prin legile de maghiarisare, ce i-au urmat!

Programul serbărilor jubilare din Blașiŭ e următorul:

1) *Lunī în 17 Sept.* n.: Intrunirea membrilor Sinodului prov. în ședință pregătitóre. Séra iluminarea orașului și conduct cu torțe.

2) *Marțī 18 Sept.* dim. liturgiă solemnă pontificată de Metropolitul cu asistența episcopilor și a membrilor Sinodului; la óra 1 prând de gală; séra concert sub conducerea prof. I. Mureșianu.

3) *Miercurī 19 Sept.* dim. liturgiă pontificată de unul din archierei cu asistență numĕrósă. Corul d-lui prof. I. Mureșianu.

La *concertul* de Marțī corul format din inteligență va esecuta oratoriul *Ilie*, după cuvintele vechiului testament de Mendelssohn și *Brumărelul* baladă poporală de I. Mureșianu; s'a declama un *Imn religios*, ér operista din Milano, Emilia *Abertoni*, va cânta „*Stabat mater*“ de Rossini. Tot atuncī *Serenada* de Mureșianu, și încă altele.

Mercurī ses. I a Sinod. Ședința fest. a institutelor de învĕțĕmênt, la care vor fi esecutate mai multe cântărī de diferitele corurī ale tinerimei, printre ele declamațiunī și escelenta pricésnă „Ochiul inimii mele“ de Mureșianu.

Revista politică.

Conflictul diplomatic dintre *România și Bulgaria* continuă sĕ agite spiritele nu numai în cele două state vecine, ci și în străinătate. Guvernul din Sofia nu scie cum s'o mai sucéscă, numai ca sĕ-șī ia timp și sĕ amâne împlinirea datoriei sale de a urmări crimele politice descoperite de justiția română și de a pedepsi pe cei din comitetul macedonean, carī sunt complicī la asasinatele sĕvîrșite și încercate.

Guvernul din Sofia cere „dovedī suficiente“. Ei bine, acum i-se va comunica și ordonanța judelui de instrucțiune din Bucurescī și nu va mai puté dice, că nu are dovedī ca sĕ urmăréscă pe asasinii și pe complicii lor.

Intr'aceea din Bulgaria sosesc scirī despre *pregătirī militare* și concentrărī de trupe *bulgare*. Comitetul revoluționar ațîță poporul bulgar pentru rĕsboiŭ cu România și se dice, că tot mai mult de frica comitetului acestuia secret guvernul bulgar face acele pregătirī militare.

La Viena, Berlin și chiar și la curtea din Petersburg nu doresce nimenī rĕsboiul, căcī puterile au destul cu încurcătura chinesă. De aceea chiar de ar vré sĕ încépă rĕsboiu cu România, Bulgarii nu vor avé de nicăirī sprijin, ba Turcia îi amenință, că în casul acesta va interveni și ea cu putere armată în Bulgaria.

Principele Bulgariei Ferdinand a sosit la Sofia. Lumea aștéptă acum cu mare încordare sĕ vadă, cum va sci el sĕ pună capĕt stărilor anarchice din țéra sa și ce pașī va lua pentru a face sĕ se aplaneze conflictul cu România, care în cas contrar ar puté sĕ aibă urmărī fatale.

*

Situațiunea înăuntru a rĕmas neschimbată sĕptĕmâna acésta. In sînul partidelor maghiare se fac însĕ de pe acum pregătirī *în ajunul deschiderei dietei* din Peșta și după tóte semnele spiritele la Maghiarī sunt predispuse pentru o strașnică luptă în parlament. Chiar în sînul partidei guvernului neînțelegerile și frecările dintre diferitele grupărī sunt la culme și ele vor eși la ivélă de sigur atuncī când va bate ora camerei de față, dér mai ales cu prilejul viitórelelor alegerei dietale despre carī — cu tóte desmințirile oficióselor guvernului — se vorbesce încă dilnic, că sunt fórte apropiate. O fóie din Pojun, „Pressburger Zeitung“, aduce scirea, că pela începutul lui August s'a dat fișpanilor un avis secret, în care li-se impune sĕ facă toțī pașii de lipsă, ca guvernul sĕ iese tare și mare din nouĕle alegerī. Aceeașī fóie mai scie sĕ spună, că pregătirile guvernului în diferitele cercurī electorale s'au făcut deja cu mare grabă. Li-s'a dat avis și organelor administrative de prin comitate, în special esecutorilor de dare, sĕ nu mai crutéreze comunele și sĕ *crute* pe cât se póte pe alegĕtorī, firesce, cu scop de a nu-i înstrĕina de guvern și de a-șī asigura acesta voturile lor.

*

Nu numai dincóce, dér și dincolo de Laita, în *Austria* se fac marī pregătirī pentru *viitórele alegerī parlamentare*, în urma disolvării „Reichsrath“-ului. Gazetele din Viena aduc scirea, că nouĕle alegerī pentru cameră se vor face în lunile Decemvrie și Ianuarie. In Bucovina și Galiția alegerile pentru curia a patra și a cincea se vor face între 15 și 24 Decemvrie, ér pentru celalte curii între 2 și 8 Decemvrie. In tóte celelalte țĕrī din împĕrăția Austriei alegerile se vor face între 8 și 15 Ianuarie 1901.

*

Intr'aceea se comentéză fórte mult o declarațiune, ce a făcut'o împĕratul cu ocasia primirei unei deputațiunī a Polonilor, în Jaslo, unde s'a reîntors monarchul după finirea marilor manevre din Galiția. Vorbind cu conducĕtorul Polonilor, cavalerul Jaworsky, Majestatea Sa a dis, că disolvarea parlamentului și nouĕle alegerī le consideră, ca *ultimul mijloc constituțional*, de care se póte folosi guvernul. Altui fruntaș polon i-a dis Majestatea Sa, că „*puțină speranță este, de a se îmbunĕtăți situațiunea*“. Evident, că monarchul a făcut alusiune la stările din parlament, esprimându-șī îndoiéla, că nicī din alegerile nouĕ nu se va compune o cameră, care sĕ se lucreze neturburat.

*

Mare sensațiă a produs pretutindenī, dér mai ales la Croațī, un așa numit *dorgatoriu* (admonițiune), ce i-s'a dat metropolitului *Stadler* din Serajevo (capitala Bosniei) de cătră șeful cancelariei cabinetului imperial din Viena în 8 l. c. Scrisórea, ce a primit'o metropolitul Stadler dela șeful cancelariei cabinetului, dice între altele, că la banchetul, ce s'a dat după Congresul catolicilor în Agram, metropolitul a ținut un toast, în care și-a esprimat dorința, ca *Bosnia sĕ se unéscă cât mai curênd cu Croația*. Cestiunea acésta fiind curat politică, adecă o cestiune, care nu se ține de activitatea unui archiereu, scrisórea cere lămurirī, căcī décă metropolitul ar fi dis de fapt cuvintele, ce i-se impută, atuncī din însărcinarea Majestății Sale i-se comunică metropolitului o *seriósă admonițiune* în așteptarea, ca pe viitor sĕ se rețină dela astfel de declarațiunī și dela ventilarea acestor fel de cestiunī politice.

Admonițiunea acésta va produce de sigur o mare consternațiune în sînul Croaților. Asta s'a și prevĕdut în cercurile influente din Viena, și oficiósa „Pol. Corr.“ se și grăbesce a asigura, că scrisórea adresată metropolitului Stadler este a-se reduce la o hotărîre spontană a corónei și este îndreptată esclusiv contra sprijinirei agitațiunei pentru o mare Croațiă. „Monarchul, ca cel mai suprem paznic al constituțiunei, s'a simțit îndemnat, ca prin scrisórea acésta sĕ pună marginī acelor aspirațiunī, carī ar puté sĕ turbure pacea interióră și ar puté da ansă la esplicărī greșite înafară privitor la intențiunile cercurilor conducĕtóre“.

Mai mult decât toțī, Ungurii se bucură de acésta, căcī dór' și ei rĕmnesc la Bosnia și este bine cunoscut, cum în timpul din urmă s'au fățărit ca cei mai „sincerī“ apĕrătorī și „sprijinitorī“ ai causei Mohamedanilor din Bosnia.

*

Rĕsboiul din *Africa-sudică*, luptă pururea glorióșă pentru *Burī* și o rușine vecinică pentru *Englesī* și civilisația veacului nostru, pare a fi pe sfîrșite. In urma luptei de acum două sĕptĕmânī lângă Belfast, Englesii s'au îndreptat contra Lydenburgului, unde se retrăsese grosul cetelor lui Botha și au ocupat și acéstă posițiă, pe care generalul bur o întărise lunī de dile. De-atuncī Burii n'au mai susținut nicī un atac mai mare față cu Englesii.

Acum se anunță, că bĕtrânul președinte al Transvaalului, *Krüger* a plecat din Transvaal cu scop de-a veni în Europa, pentru a interveni personal pe lângă marile puterī în favórea unei păcī cinstite. El a dat puterea comandantului suprem Botha, și se dice, că acesta trateză acum cu Roberts asupra condițiunilor de capitulare. De-ocamdată Krüger a căutat refugiu la consulul olandes din Delagoa, care e situat pe teritor portughes, de unde, se dice, va pleca spre Europa.

Că ce va isprăvi Krüger pe la curțile europene, nu este greu de prevĕdut. N'a colindat și deputațiunea din Transvaal prin Europa și America timp de-apróp o jumĕtate de an, fără a obține nicī un sprijin serios? Tare ne temem, că acesta va fi și resultatul călĕtoriei lui Krüger.

Astfel dér sórtea republicelor sud-africane este ca și pecetluită și nimic nu o mai póte schimba. Burii vor mai continua, ce-i drept, luptele lor și vor causa și pe viitor marĭ neplăcerĭ Englesilor. Dér cine sĕ se mire, décă obosițĭ, ei vor ajunge la convingerea, că e zadarnic a mai cheltui viețĭ omenescĭ și se va sfîrși și acest rĕsboiŭ, imulțind paginile istoriei încă cu una, tristă și négră, pagina unui nou popor subjugat, a desființării unei națiunĭ, a cărei libertate și independență a fost lăsată prada celei mai ticălóse pofte de cucerire.

*

In ce privesce *starea lucrurilor în China* nu este ceva nou de remarcat. Marile puterĭ se ocupă încă tot cu propunerea Rusiei, de a-se deșerta Pekingul de trupele aliate. S'a ḑis de atâtea-orĭ, că Germania și Anglia sunt hotărît contra acestei propunerĭ, pe când Francia o aprobă, ér America și Japonia o primesc numai sub anumite condițiunĭ. Guvernele nu s'au pronunțat însĕ până acum în mod oficial.

O telegramă din Shanghai aduce scirea, că Rusia ar fi trimis lui Li-Hung-Ciang, împuternicitul guvernului chines, un ultimat, în care cere, ca împĕratul Chinei sĕ ia în mâna sa guvernul, sĕ se îngrijéscă îndată de pedepsirea principelui Tuan și a celorlalțĭ conducĕtorĭ ai Boxerilor și sĕ pună capĕt influenței împĕrătesei vĕduve. — La acésta sĕ fi rĕspuns Li-Hung-Ciang, că afară de prima condiția, celelalte pot fi primite.

Dela adunarea „Asociațiunei".

Adunarea „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român" s'a ținut la Mehadia Dumineca și Lunia trecută.

Atât în ce privesce spiritul sănĕtos și entusiast pentru adevĕratele scopurĭ ale Asociațiunei, cât și în ce privesce festivitățile, carĭ — mulțumită însuflețirei fraților noștri bănățenĭ — au ridicat nimbul serbărilor, acéstă adunare generală a avut un succes frumos.

Venerabilul președinte al Asociațiunei, d-l preposit *Ioan M. Moldovan*, a deschis adunarea cu o vorbire însuflețitóre din care reproducem partea următóre:

...„Bărbațĭ însuflețițĭ pentru înaintarea culturei nóstre, cu zel vrednic de tótă lauda au îmbrățișat acéstă causă sfântă a poporului român. Și étă, acum vedem înființate la 50 despărțĕminte, carĭ ca tot atâtea arterii duc și multiplică mișcarea nóstră culturală. Este de dorit însé, că centre de aceste sĕ fie înḑecit mai multe, pentru-ca ele sĕ fie mai accesibile și aflându-se în apropiere sĕ pótă desvolta activitate mai frumósă. Chiar pentru aceea, stăruința nóstră trebue sĕ fie îndreptată spre formarea lor, pe unde lipsesc, și înmulțirea lor pe unde s'au format deja, până vom ajunge acolo, ca organismul nostru sĕ se întindă și sĕ se ramifice și prin cele mai ascunse și mai depărtate cătune locuite de Românĭ, și pe tot locul sĕ opereze lățirea culturei nóstre naționale. Numai așa vom fi în stare a susținé și apĕra ceea-ce ne este atât de scump: individualitatea nóstră națională.

„Ca mijloc fórte folositor au despărțĕmintele nóstre, între altele multe, *bibliotecĭ ambulaute*, spre a căror recomandare nu putem avea cuvinte de ajuns. Prin ele se subministréză poporului lectură sănĕtósă, morală și scutită de veninul principiilor, ce tind a surpa basele societății civile și ale religiunii. Este mare puterea acestor bibliotecĭ, pentru-că prin ele poporul nostru, gratuit séu pe un preț bagatel, devine în posițiune de a gusta lectură variată și a desvolta în direcțiune bună simțĕmintele ascunse în pieptul sĕu. Succesul acestei lecturĭ, décă este bine alésă, e fórte sigur și desĕvîrșit; pentru-că ea nu are de a lupta cu alt dușman, decât cu negure, ce întunecă mintea și inima. Se învinge dușmanul acesta, — simțĕmintele bune cresc și se întăresc.

„Prin cărțĭ de felul acesta, décă sunt bine controlate, se ajută fórte mult formarea caracterelor tarĭ între cele bune, pe carĭ nicĭ lipsa estremă, nicĭ prisosurile îmbuibate sĕ nu le pótă abate dela calea virtuții și a moralității.

„Sĕ lucrăm cu toții, fie-care după cele mai bune puterĭ ale sale, ca „Asociațiunea" nóstră sĕ crescă și se înflorésca!"

Ședința întâiŭ s'a ținut Duminecă înainte de améḑi, ér Lunĭ a urmat ședința a doua, despre care ni-se ni-se raportéză următórele:

La 11 óre s'a deschis a doua ședință — care pune în desbatere, punctele cele mai de însemnătate din programa adunărei.

Se cetesc rapórtele comisiilor alese în prima ședință.

D-l I. *Turcu* advocat în Făgăraș, citesce raportul comisiei alese pentru esaminarea raportului general, din care apare, că comitetul central a ținut 12 ședințe ordinare și 5 extra-ordinare. Averea Asociațiunei este 199.888 fl. și 105,000 Lei.

Membrii sunt 1558. Biblioteca numĕră 3796 de opurĭ. Despărțĕmintele se înmulțesc din ce în ce și aḑĭ numĕrul lor e de vre-o 50.

Comisia constată, că Asociațiunea a arătat o activitate intensivă și propune raportul sĕ se ia spre sciință.

Comisia pentru budgete propune aprobarea fiuanțelor pe anul 1899—1900 și a budgetului viitor 1900—901.

Cea mai interesantă parte a discuțiilor fără îndoială sunt discuțiile, carĭ se învĕrt în jurul înființării secțiilor literare și scientifice.

Secțiunile sunt 5: 1) Secțiunea literară; 2) secțiunea istorică; 3) secțiunea sciințelor naturale și fisice; 4) secția școlară; 5) secția economică.

Prin crearea acestor secțiunĭ comitetul central câștigă un sprijin al ómenilor cu conoscință de sciință. — Las, că Asociațiunea are nu numai un comitet administrativ, ci și unul de specialiștĭ în ramurile sciințelor. Asociațiunea devine o mică Academiă pentru Românii de dincóce de Carpațĭ. Comisiunea pentru studiarea propunerii acesteia, făcênd unele micĭ modificărĭ, o aprobă și se primesce. Étă numele celor aleșĭ în secțiunile literare:

In secțiunea *istorică* s'au ales următorii membri: Ios. St. Șuluțiu, Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Aug. Bunea, V. Babeș și Vas. Goldiș; secț. *literară*: Andrei Bêrsan, At. Marienescu, V. Onițiu, Dr. Iosif Blaga și Iosif Vulcan; secț. *sciințelor naturale*: Dr. D. P. Barcianu, Fl. Porcius, Em. Viciu, Ars. Vlaicu și Dr. G. Vuia; secț. *școlară*: Gregoriu Pletos, Iuliu Olariu, Dr. Ioan Stroia și Gregoriu Maior; și secțiunea *economică*: I. Bălan, Part. Cosma, Dim. Comșa, Dr. I. Mihu și Traian Barzu. S'a votat suma de 2000 cor. pentru ajutorarea școlelor confesionale române. Adunarea generală viitóre se va ține în Lipova.

S'au votat 2000 coróne pentru școlele sĕrace.

Tot în acéstă ședință s'au ales și membrii secțiunilor literare scientifice și s'a discutat mult în jurul activității secretarului general și a secretarilor diferitelor secțiunĭ.

In privința activității secretarului general s'a hotărît, ca *raportul general* sĕ-l facă secretarul prim, care își primesce salarul sĕu conform statutelor.

Cetindu-se telegramele sosite din incidentul adunării, se hotăresce *Lipova ca loc al viitórei adunărĭ generale*. In sfîrșit se dă espresiă de condolență pentru membrii rĕposațĭ.

Terminându-șĭ lucrările, adunarea se ridică la órele 1 d. a.

Banchetul.

In salonul de cură s'au așeḑat mese pentru 147 de membri și visitatorĭ ai festivităților Asociațiunei. Prețul unui tacâm cor. 5. Primul toast s'a ținut în sănĕtatea Majestății Sale și Casa Domnitóre de către Revds. D-n președinte I. M. *Moldovan*.

Un întreit „*sĕ trăiéscă*" și cântecul „Dómne ține și protege" — au fost rostite după terminarea toastului. Au mai toastat D-nii: Protopop Mihail *Popovicĭ* pentru comitetul central al Asociațiunei; Parteniu *Cosma* pentru representanții statului; mare ilaritate a produs enunția d-lui Cosma, că *aicĭ nu e Baia-mare*; On. *Tilea* pentru comitetul arangiator; *Mihai Pop* medic, pentru óspeții dela adunare. A mai toastat domnul Scurtu pentru óspeții din regat, la care a rĕspuns deputatul Iliescu, care printr'o dulce românéscă, însuflețit cu rarul pathos oratoric, a electrisat ascultătorii. Au mai vorbit d-nii: Petru Călțunariu, Axente, Manolescu, Ionescu și Rusu. De-odată rĕsună strigăte „sĕ auḑim pe Badea George, carĭ încetară numai atuncĭ, când Badea George într'un discurs mulțămesce și laudă tineretul, speranța națiunei. Vorbele lui au fost viu și cu multă căldură aplaudate. Au vorbit apoi inspectorul băilor Kolozsvári.

In fine s'a toastat pentru d-l Vulcan, ca pentru un vechiu luptător pentru conservarea și apĕrarea limbei.

La acest banchet a cântat musica lui Simu din Bozovicĭ — care în ceea-ce privesce musica bănățenéscă — este unul dintre cele mai bune tărafe de cântărĭ ai noștri.

La órele $4^1/_2$ banchetul se disolvă — și totușĭ se pregătesc pentru:

Petrecerea de joc.

La 9 óre séra se începe cu Hora și ține până la 3 óre după meḑul nopții. Tinerĭ cam puținĭ, din causa lunei lui Septemvre, luna înscrierilor la școlă. Dame fórte multe — și frumóse. Costumele diferite și încântătóre cu mult gust estetic din mătasurĭ arătau o viéță destul de înaintată socială. Musică: taraful din Bozovicĭ și militară a reg. c. r. Nr. 33.

Numele damelor nu îndrăznesc sĕ-l public din causa binecunoscută a urmărilor de supĕrărĭ drăgălașe.

Animația a fost mare. Cuadrilul l'au jucat peste 80 de părechĭ. Galeria a fost tixită de privitorĭ străinĭ. In pausă cântărĭ bănățenescĭ delectau publicul. In general putem ḑice, „*balul*" a reușit ca tóte festivitățile dela Băile Herculane.

Concertul.

Intre cele mai reușite părțĭ ale festivităților aranjate din incidentul *Adunăriĭ generale a Asociațiunei*, este fără îndoială concertul dat de corul național al valorosului dirigent și componist *Vidu* din Lugoș, cu concursul domnișórelor *Virginia Gall* și *Dora Vuia*.

Un concert, cum rar se vede, care ne-a făcut mândrii în fața strĕinilor și care a dovedit fraților din România, că Românii de dincóce, cu tóte greutățile și piedecile, ce li-se pun, se sciu validita și pe terenul musicei.

Pentru prima dată am auḑit corul d-lui *Vidu*. Am auḑit criticĭ anterióre pro și contra și multe din ele — nu erau de tot măgulitóre.

Dér sĕ vorbéscă lumea, ce va vré membrii și peste tot óspeții carĭ au participat la Adunarea Asociațiunei, au avut ocasiune de astă-dată sĕ audă prestațiunile d-lui Vidu și vor sci sĕ aprețieze zelul neobosit, cu care a instruit, și disciplina, ce dominéză acest cor.

La órele 9 musica militară începe concertul cu un putpuriu, a cărui parte cu „Deșteptă-te-Romăne" a stîrnit un torent de aplause. Pășesce imposantul cor pe scenă

FOILETONUL „GAZ. TRANS".

Educația și simțul solidarității.

Aḑĭ școla n'are numai menirea de a învĕța pe copiĭ cetirea și scrierea, ci pe lângă învĕțămêntul practic trebue sĕ le desvólte un óre-care sentiment de solidaritate, neapĕrat trebuitóre pentru înaintarea unei națiunĭ. Acest lucru l'au înțeles de minune și l'au pus în practică învĕțătorii din Francia. Vom arăta, pe scurt, cum lucréză aceștia pentru a trezi în copii sentimentul de solidaritate și a combate principiul egoist, că: „fie-care pentru sine, Dumneḑeu pentru toțĭ". Sĕ nu se crédă, că-i o muncă de prisos: omenirea a putut ajunge la gradul de aḑĭ de civilisațiune numai în mare parte mulțumită solidarității omenescĭ impusă de nevoile ḑilnice.

Sĕ nu lăsăm sufletele copiilor sĕ se adape numai cu ḑicerĭ de soiul acestora: „frate, frate, dér brânza pe banĭ", orĭ, „cămașa e mai aprópe, decât sumanul", séu: „milă mi-i de tine, dér de mine mi-se rupe inima". Intr'un suflet hrănit numai cu asemenea învĕțăturĭ, greu vor rĕsări simțirĭ mai largĭ.

Mintea copiilor e simplă, de aceea simple trebue sĕ fie și procedurile, ce se întrebuințéză cu copiiĭ. Étă câte-va esemple din școlele poporale ale Franciei. Diferite obiecte lucrate de copii, și carĭ rĕslețe n'ar puté servi la nimic, se întrunesc și se face un obiect, etc. Toțĭ copiiĭ lucréză un fel de pătrate de hârtiă colorate. Cu unul singur, orĭ cu două nu se póte face nimic, dér întrunindu-le pe tóte la un loc, facem o cutiă frumósă și pe fiă care pătrat e scris numele unui copil. Prin acest esemplu, copiiĭ încep sĕ înțelégă, cum din munca rĕslĕță a tuturora, prin unire, se póte face un tot.

Cu altă ocasiune se pun copiilor probleme de soiul acesteia: Curierul, care pórtă scrisorile satului, e fórte mâhnit; vremea amenință sĕ se strice și lui îi sunt cismele sparte, încât a doua ḑi nu va avé cu ce merge la slujbă. Se duce la cismar sĕ i-le drégă. „Cu plăcere, îi ḑice acesta, dér, étă, am de cărat nisce lemne, de plouă la nópte, nu voiŭ avé câte-va sĕptĕmânĭ cu ce face focul. Ce-i de făcut, ca nicĭ curierul sĕ nu rĕmână cu cismele sparte, nicĭ cismarul cu lemnele necărate?

Nevoia a deslegat găcitura. „Scii ce, a ḑis curierul, eu îțĭ aduc lemnele, d-ta drege-mĭ cismele". Étă cum prin servicii împrumutate șĭ-au putut ajuta unul altuia. Buna înțelegere adeseorĭ constă în servicii împrumutate, carĭ sunt de mare folos omenirei.

Alt esemplu: Profesorul făgăduesce școlarilor pe a doua ḑi Dumineca, o primblare. Se scie, cât de mult încântă pe școlarĭ aceste primblărĭ făcute împreună. Dér Ion, un soț al lor, nu póte merge, fiind-că tată-sĕu l'a pus sĕ care la adăpost de plóie nisce lemne. Ion e băiat bun, profesorii și colegii îl iubesc și le pare rĕu, sĕ nu fie și dênsul sĕ guste și el plăcerea primblărei. Leacul îl găsesc singurĭ copiiĭ: merg cu toții, îi ajută la adunarea lemnelor și astfel Ión póte merge cu ei.

Póte multora vor páré copilăróse asemene istorióre, dér prin asemenea esemple practice se desvoltă simțul solidarității în copii și când vor fi marĭ, îl vor aplica în lucrurile vieței practice. In altă școlă o elevă e bolnavă, doctorul i-a recomandat vin de Chinchina, dér părinții au mulțĭ copii și multe nevoi și nu au cu ce sĕ-l ia, orĭ cel puțin le vine greu. Invĕțătórea trezesce copiilor ideia, că décă ei ar vré, tovarășa lor ar puté avé vinul de Chinchină, s'ar vindeca și ar fi ér împreună cu ei. Copiiĭ toțĭ, cu plăcere, dau banul ce-l au în buzunar. Étă, cum copiiĭ se învață a simți o bucuriă mai înaltă, jertfind o mică plăcere, ce le-ar puté da banul cu scop

şi publicul îl salută cu strigăte neîntrerupte de *„sĕ trăiască“*.

Partea superbă din opera „De aşĭ fi rege“ a fost dovada cea mai puternică despre destoinicia dirigentului şi perfecţiunea corului, ai cărui membrii în general au o voce curată şi plină de forţă. Solistul Brădicean, cand. de advocat, cu o voce sonoră şi dulce a avut parte nediscutabilă la reuşita acestei piese. Ér d-nul Onae, tenorist, a electrisat inimile ascultătorilor cu vocea avêntată şi plină de drăgălăşiă.

Compoziţiile d-lui Vidu *„Resunetul Ardealului“* şi *„Lugojana“* cântate sub dirigearea sa, au fost rĕsplătite cu aplause sgomotóse, ca nisçe mărgăritare ale musicei nóstre poporale.

Sfîrşitul pieselor cântate de cor a fost „Stefan şi Dunărea“, composiţia d-lui Vidu, acompaniată de musica militară. Ea a produs mare însufleţire în public.

Drăgălaşele domnişóre *Virginia Gall* şi *Dora Vuia* ne-au dat dovadă — de seriósele studiĭ, ce le-au făcut în arta musicală.

D-ra Virginia Gall şi de astă-dată cu perfecţiunea vocei de artistă, ne-a convins că cu drept cuvênt o putem saluta între filomelele némului. Forţa sa fără îndoială este dulcea-i voce plină de pathos şi dinamica perfectă — cu care preda piesele bine potrivite. Aria din opera *Mignon* a cântat'o cu atâta măiestriă şi acurateţă, cu atâta sentiment, încât a captivat pe séma sa întrega asistenţă. *„Doinele“* asemenea ne-au convins, că d-şóra Gall şi pe terenul musicei nóstre poporale scie da adevĕrată espresiă glasului de suferinţă.

D-ra *Dora Vuia* cu debutul ei *romanţă din opera Mignon*, a câştigat dragoste nețĕrmurită. Vocea-i clară, deşi mai puţin forte, arată evident, că putem nădăjdui în curênd sĕ o salutăm ca artistă, décă va continua cu studiile seriόse, despre carĭ ne-a convins la acest concert. Piese *„Dor de rĕsbunare“* a cântat'o cu mult sentiment şi a produs valurĭ puternice de plăcere. Publicul a isbucnit în frenetice aplause, când cântăréţa cadenţa, obosită de *„dorul de rĕsbunare“*, ultimele-i vibraţiunĭ ale vocei cu pasiune şi-le perdea în spaţiul minunat de acustic al salei de concert.

Escelent a fost şi acompaniamentul d-şórei *Ersilia Popovicĭ*, care e o forţă mult preţuită cu o technică fórte desvoltată.

In general Concertul a produs impresiunile cele mai plăcute şi a fost fala pentru Româniĭ bănăţenĭ.

Escursiune la Dunărea de jos.

Marţĭ în 11 Septemvrie n.. urmă escursiunea la Dunărea de jos. Eram vre-o 200. La 8 óre dim. deja terasa dela *Cursalon* era împodobită cu frumósa cunună de persóne şi aşteptau cu nerăbdare plecarea.

La órele 9 cu trenul special pornesc dela gara din Herkulesfürdö, la 10 sosesce trenul în Orşova şi escursioniştii, formând un şir lung, visitéză Capela Corónei.

După-ce îşĭ înscriu numele în cartea, ce servesce spre acest scop, cu toţii mergem la malul Dunării, unde aştepta vaporul special „Francisc Iosif“ al companiei ungare de navigaţiune. La 10½ plécă pe Dunăre în sus.

Publicul era *pe bord*, o privelişte dintre cele mai fermecătóre, ér pe coma munţilor ţĕrenii din apropiere rĕspundeau la *cântecul* „Deştéptă-te Române“ cu bubuiturĭ de treascurĭ şi cu puternice *„sĕ trăéscă!“*

Tineretul în jurul unei speciale musicĭ de lăutarĭ din Orşova, se avêntă la o petrecere cu cântece.

Fără sĕ ne mai gândim la cursul scurt al vremii, am ajuns la *„tabula Trajană“*. Aicĭ cu toţĭ descoperind capetele — intonarăm *„Deştéptă-te Române“*. Toţĭ eram cuprinşĭ de-o viuă emoţiune, când vĕḑurăm măreţul drum pe care trecură strămoşii noştri, reamintindu-ne atâtea fapte de vitejiă şi virtute romană.

La 12 óre vaporul plecă reîntorcêndu-se. Pe vapor aştepta *prânḑul*, la care tineretul érăşĭ a avut parte de vesele momente petrecute în drăgălaşe cântece, ţinêndu-se şi toaste pentru d-nii Dr. G. Vuia şi Nestorovicĭ, aranjatorĭ ai festivităţilor. La 1 oră am debarcat la Ada Kaleh, de unde érăşĭ primim plăcute amintirĭ.

Am vĕḑut preoţĭ golind păhare de vinurĭ Negotiene. Insula mai mult o mină printre ale cărei întăriturĭ dĕrîmate locuesc fanaticii orientului. Turcóicele nu se arătau.

La órele 2½ érăşĭ am urcat pe vapor şi am plecat în jos spre Porţile de fer. Aspect admirabil. Valurile Dunării duceau salutul nostru şi vibraţiunile cântărilor nóstre la fraţii din România.

La órele 4 am sosit la Turnul-Severin. Cheiul portului din Severin era literalmente plin de un public ales din tóte stările sociale: d-l prefect Farra, d. Gr. Constantinescu preşedintele comisiei interimale erau în fruntea imposantului public din Turnu-Severin. Drapele naţionale şi batiste fâlfâiau printre strigătele de „sĕ trăiască“ ale mulţimei, care se simţea atât de mişcată aflându-se pe pământul românesc străbătut de aerul libertăţii. Când vaporul îşĭ descrie curba, e un entusiasm, pe care cea mai măestră pănă nu-l póte descrie, în fine acostéză.

D-l prefect Farra şi d. Constantinescu se apropie şi ne felicită de bunăvenire, li-se rĕspunde din partea d-lui protopop Mihail Popovicĭ — şi în acelaşĭ timp societatea locală musicală „Doina“ intonéză un imn sub conducerea preşedintelui sĕu d. I. Paulian. Se forméză cortegiul în cap cu societatea „Doina“, plecăm în oraş şi mergem cu toţii la liceul Traian. Aicĭ d-l I. Paulian, profesor de musică, ţine un discurs de salutare la care rĕspunde membrul Academiei române d-l I. Vulcan, urmat de entusiaste aplause: corul societăţii „Doina“ intonă „bine a-ţĭ venit“, apoi d-l Costescu directorul liceului, la a căruia învitare óspeţii visitară liceul, care e cercetat de 500 elevĭ apoi a frumósei sale, a grădinei publice şi a oraşului.

Când cortegiul trecea pe dinaintea caselor d-lui Gr. Constantinescu fiicele d-lui Constantinescu încep a asvîrli asupra óspetilor o adevĕrată plóiă de buchete de florĭ naturale. Séra la „Badescu“ urmă o Convenire socială, la care s'au rostit multe discursurĭ.

A dou ḑi diminéţa la órele 8 escursioniştii parte s'au reîntors, parte au călĕtorit în România spre Bucurescĭ.

Fraţii din Turnu-Severin au dovedit şi de astă-dată prin splendida primire, ce ni-au făcut'o nobilele sentimente, de carĭ sunt stăpâniţĭ faţă cu noi. Momentele petrecute în mijlocul lor ne vor rĕmâné neuitate.

„Gene.“

Din Bucovina.

De când fraţii noştri din Bucovina şĭ-au strîns din nou rêndurile, grupându-se şi formând un nou partid, stăpânirea din Cernăuţĭ a început érăşĭ góna în potriva luptătorilor naţionalişti. Mânia lui şĭ-a îndreptat'o în primul rênd contra fóiei poporale *„Deşteptarea“*, organ al noului partid, pe care n'o mai slăbesce cu confiscările. Aşa a confiscat numĕrul 29, censura elimenând articolĭ întregĭ în care se arătau nedreprăţile şi nelegiuirile, ce se sĕvîrşesc contra poporului român bucovinean.

Intre articulii confiscaţĭ era unul întitulat *„Ne-au aruncat la pământ şi biserica“*, din care censura n'a lăsat nicĭ un rênd. Ni-s'a trimis acest articul spre reproducere şi-i şi facem loc. El este următorul:

Ni-au aruncat la pământ duşmanii şi biserica. Sânta biserică a strămoşilor noştri ni-o calcă 'n picióre duşmanii şi fac batjocură de ea, şi o pângăresc.

De maica biserică legaţĭ suntem cu tóte córdele fiinţii nóstre, ea ni-a fost val de apĕrare în timpurĭ de restrişte, isvor de apă vie în timpurĭ bune..... de aceea la inimă ne taie loviturile, ce duşmanii noştri le dau bisericii nóstre; de aceea astăḑĭ, când ne gândim la reîntărirea némului nostru, datorĭ suntem a ne gândi şi la ridicarea bisericii nóstre celei aruncate la pământ şi umilite.

A sosit timpul, sĕ spunem adevĕrul verde 'n faţă. Guvernul austriac are cu biserica nóstră aceleaşĭ planurĭ, ce le are şi cu neamul nostru. Sĕ ne dăm bine séma despre ele!

Şi păn' a nu veni Bucovina la Austria, în ţéra nóstră erau mai multe legĭ, însĕ între aceste legĭ multe, legea nóstră şi biserica nóstră erau cele domnitóre.

Guvernul austriac numai şĭ-a aşeḑat bine trebile în Bucovina şi îndată a şi ridicat biserica catolică şi cea uniată la rangul de bisericĭ domnitóre în ţéră, a început pe aceste a-le sprijini şi ajutora din rĕsputerĭ, a început a protegia trecerile dela biserica nóstră la biserica catolică şi uniată. Până astăḑĭ tot aşa o mână guvernul austriac, şi planurile lui cu biserica nóstră se vĕd cât colo. Asta ar fi un lucru!

Alt lucru este, că pân' a nu veni Bucovina la Austria, biserica nóstra însaşĭ în frunte cu episcopul (vlădica) sĕu, gospodărea cu averile sale. Guvernul austriac prin fel de fel de clenciurĭ pe 'ncetul a luat averile bisericii nóstre sub gospodăria sa şi gospodăresce cu averea bisericii nóstre cum voiesce el, nu cum voesce biserica nóstră, stăpâna averilor sale. Şi décă biserica nóstră voesce din când în când sĕ céră pentru trebuinţele sale câte ceva din veniturile averilor sale, apoi trebuesc scrise scrisorĭ munţĭ de téncurĭ, trebuesc róse de atâta umblat multe pĕrechĭ de călcâie şi chiar şi atuncia capĕtă numai ca de pomană câte o fărmătură numai când se îndură domnii dela direcţiă şi din minister.

Lucru hotărît, că economii şi slugile au devenit stăpânĭ, ér stăpânul a ajuns sĕ céră pomene dela economii şi slugile sale! Cu drept cuvênt se póte ḑice, că a avut odată averĭ biserica nóstră, déră de când a ajuns Bucovina la Austria, ea nu le mai are!!

Până a nu veni Bucovina la Austria episcopul Bucovinei se alegea de adunarea preoţilor şi boerilor fruntaşĭ. Episcopul cu consilierii (sfetnicii) sĕi rênduiau tóte trebile bisericii nóstre. Dela venirea Bucovinei la Austria tot presidentul ţĕrii ni alege metropolitul şi Impĕratul îl întăresce, tot presidentul ţĕrii ni alege consilierii consistorialĭ şi Impĕratul îĭ întăresce. Presidentul ţĕrii, care nu-i de legea nóstră, care tot la óla sa trage jăratecul, el sĕ ni alégă metropolitul, sĕ ni alégă consilierii consistorialĭ şi apoi sĕ mai fiă Dómne-ajută în biserica nóstră?!! Aşa s'au depănat în biserica nóstră trebile, încât astăḑĭ nu cel mai vrednic preot rĕmâne metropolit, séu consilier consistorial, séu protopop, séu paroch în vre-o comună fruntaşă, ci cel ce-i place presidentului şi guvernului. Astăḑĭ parochiă nouă sĕ face séu parochiă veche se casséză nu unde îi trebue bisericii, ci unde îi place guvernului. Astăḑĭ e denumit profesor pentru seminariştii din Cernăuţĭ un eretec, pentru-că presidentul Bourguignon l'a voit. Astăḑĭ preoţii cei zeloşĭ şi bunĭ sunt prigoniţĭ la fiă-care pas, cei rĕi sunt decoraţĭ pentru faptele lor cu ordine şi crucĭ. Astăḑĭ în biserica nóstră virtutea plânge la gard, ér patima şede la masă pe locul de frunte. Astăḑĭ orĭ avem metropolit orĭ nu avem metropolit, orĭ avem consistor şi protopopĭ orĭ nu-i avem... tot pe una iese, căcĭ dóră aşa şi aşa, nu ce află de bine consistorul şi protopopii, ci ceea-ce află de bine presidentul, sfetnicii şi căpitanii lui, acésta rĕmâne. Astăḑĭ guvernul numai de botezat şi de îngropat nu s'a apucat încă, de altfel în tóte trebile bisericei nóstre se amestecă, tóte le face. Astfel din ce în ce tot mai mult se prăbuşeşte biserica nóstră, tot mai mult se depărtéză preoţii cei bunĭ, tot mai mult se înalţă la rangurĭ marĭ preoţii cei nevrednicĭ, tot mai multe patimĭ se furişéză şi înveninéză trupul bisericei nóstre,.... cine ne dă chezăşie, că mâne poimâne guvernul nu va ḑice către cei înălţaţĭ de el la rangurĭ: treceţĭ la unie! încă mai marĭ rangurĭ se aştéptă!!! şi că aceştia nu va trece la unie, şi că trecută fiind la unie fruntăşimea preoţilor nu va sili guvernul cu cătane şi cele sate sĕ trécă la unie?! Cine ne dă chezăşia, că nu acest plan îl are guvernul cu biserica nóstră?!!

---

de a face bine altuia. Asemenea esemple practice lucréză mai mult, decât poveţele recĭ, căcĭ cele dintâiŭ sunt vieţa trăită. In altă şcólă un tovarăş îşĭ scapă cartea în apă, trecênd pe punte. Plânge, căcĭ se teme de bătaia de acasă. Tovarăşii lui pun mână dela mână şi i-o cumpĕră.

Asemenea esemplu e resultatul muncei învĕţătorului. Atarĭ micĭ jertfe sunt îndemnul de-a te jertfi pentru altul (numit şi altruism); asemenea copii odată marĭ, vor înţelege perfect societăţile de asigurare, societăţile de ajutorare împrumutată (cooperative) şi sindicatele (adecă societăţĭ pentru a-se uşura unii pe alţii la câştigarea unei averĭ séu spre alte scopurĭ). In alte şcolĭ copiiĭ pun micile lor economii şi cumpĕră hârtiă, condee, aţă etc. Când unul pierde ceva, i-se dă, căcĭ tóte le au mai ieftin, fiind luate în cantităţĭ mai marĭ. O fetiţă dintr'o şcólă rurală din Vosges, ḑise către învĕţătóre: „Când se cumpĕră mai mult, vine aţa trei bucăţĭ la ban, nu numai douĕ, cum se dă de obiceiŭ; de aceea când voiŭ fi mare, mĕ voiŭ întovărăşi şi cu alte gospodine şi vom cumpĕra împreună tot ce ne trebue: zahăr, cafea şi tot, căcĭ le vom avé tóte mai eftine“.

Etă cum se învaţă copiiĭ a generalisa. Astfel se întipăresce în mintea lor solidaritatea, altruismul şi tóte sentimentele înalte. Spre a se face o idee de modul, cum au sciut învĕţătorii francesĭ sĕ sădéscă sentimente de solidaritate, vom cita următórea tesă a unui băiat dintr'o scólă rurală din departamentul Vosges.

„O asociaţiă séu asociaţiune e o tovărăşiă de mai mulţĭ ómenĭ, carĭ lucréză împreună. Se asociază pentru a merge mai repede, a nu pierde vremea şi a nu cheltui mulţĭ banĭ. In Jura se asociază pentru paza turmelor şi pentru-ca sĕ facă brânză. La Morelmaison se asociază pentru a ara, pentru a cosi şi secera, pentru a treera şi a păzi vitele. S'ar puté face o asociaţiă pentru lapte. S'ar aduce laptele la o casă şi s'ar face unt. Se pot face asociaţii pentru despăgubirĭ la mórtea vitelor, pentru cas de foc; elevii de asemenea se pot asocia, ca sĕ nu umble fugarĭ şi ca sĕ se oprécă unul pe altul de a face rĕu“.

Oraşul interḑis.

Pekingul n'a fost tot-déuna capitala Chinei, din contră capitala se schimba după dinastii şi împrejurărĭ. Pe la 1150 după Christos, era Tschungta reşedinţa. Dschingis-Khan o dĕrîmà, însĕ urmaşul sĕu Khublai-Khan, fondatorul dinastiei Yuiu, care se urcà pe tronul Chinei la 1280, o restabilì şi construì în apropierea ei un oraş nou, Khan-Baligh, adecă oraşul regesc, pe care Chinesii îl numiră mai târḑiu *Taitu*, reşedinţa mare séu *Peking*, resedinţa de Nord, în contrast cu *Nenking*, curtea de Sud, care fù odinioră capitala Chinei.

Numele obicĭnuit al Pekingului este acuma Kingsse séu capitală. Reşedinţa împĕratului, care este acuma în Peking se numesce *oraşul interḑis*, pentru-că în el nu póte întra decât personalul ocupat la curte, séu cei ce au o autorisaţiă specială. Acest oraş se compune din douĕ-ḑecĭ de palate. Intre acestea sunt lacurĭ, parcurĭ şi grădinĭ superbe. La unul din aceste palate, ce de obiceiul ţĕrei pórtă numirĭ poetice, d. es. la „Casa ceriului limpede şi senin“, duc cincĭ scărĭ de cel mai fin marmor, compusă fie-care din câte 45 trepte împodobite cu colóne, peristyle, balustrade şi lei de bronz aurit. In palatul ornat cu cele mai luxuóse sculpturĭ ard di şi nópte douĕ plite (vetre) marĭ de bronz aurit din care se resfiră parfumul de cel mai plăcut miros şi care se alimentéză ne'ntrerupt, fiind-că aci este domiciliul permanent al Impĕratului.

Aceste douĕ-ḑecĭ de palaturĭ sunt însĕ numai centrul ce este închis simplilor muritorĭ. Ele mai sunt încunjurate de un rênd de multe alte palate. Fie-care clădire este acoperită cu olane lustrate în verde, galbin şi albastru, carĭ lucesc feeric la lumina sórelui şi a lunei. Cóma acoperişelor con-

Tóte celelalte legĭ şi bisericĭ din ţéra şi împĕrăţia nóstră îşĭ rênduesc ele singure trebile bisericilor lor, sunt cum se ḑice „autonome“. Până şi Jidaniĭ bună-óră se adună, îşĭ aleg sfetnicĭ şi aceştia apoi judecă asupra tuturor trebilor legii lor, schimbă întocmirile ce trebuesc schimbate, casséză întocmirile cele rele, fac întocmirĭ nouĕ mai bune, îşĭ aleg rabinul şi predicătorul, chivernisesc cu averile templului lor după cum se află de bine.... şi aşa legea jidovéscă nu-i mirare, că mereu se întăresce în ţéra şi împĕrăţia nóstră. Nicĭ la Lipovenĭ, nicĭ la Calvinĭ, nicĭ la uniaţĭ şi catolicĭ guvernul nu-şĭ amestecă mânile în trebile bisericescĭ, căcĭ dóră şi legile împĕrătescĭ dau fie-cărei bisericĭ dreptul, ca ea singură sĕ-şi rênduiască trebile sale, sĕ gospodăréscă cu averea sa, sĕ-şĭ cârmuiéscă şcólele sale, sĕ-şĭ alégă capul sĕu... aşa spun legile împĕrătescĭ şi tóte bisericele au hasnă din aceste legĭ, numai biserica nóstră nu o are. Óre de ce pentru tóte bisericile este dreptate, numai pentru a nóstră nu?! Până şi în ţéra Turcului biserică grecéscă, care crede ca şi a nóstră, este autonomă şi cu mânile nelegate.... In tótă lumea credincioşii unei bisericĭ se adună, aleg dintre preoţiĭ şi dintre mirenii lor, deputaţĭ séu sfetnicĭ, şi acei sfetnicĭ séu deputaţĭ la un loc adunaţĭ se numesc „congres“, şi acest congres pórtă grije de trebile bisericei sale, alege metropolitul séu episcopul, judecă asupra protopopilor şi preoţilor, cei bunĭ se încununéză cu rĕsplată, cei rĕi se pedepsesc; chivernisesce cu averile şi şcólele bisericii...destul că congresul face în biserica sa ceea-ce face bună-óră comitetul comunal în comună.

Mare lucru e congresul bisericesc, şi mult s'a ostenit mai ales rĕposatul metropolit Silvestru sĕ dobêndéscă şi biserica nóstră dela guvern un congres, sĕ fiă biserica nóstră stăpână pe sine însaşĭ şi nu alţii streinĭ de legea nóstră, ca sĕ mai schimbe multe celea pe la mănăstirĭ, şi prin cele parochiĭ, şi prin cel consistor, sĕ reguleze şi sĕ îndrepte, ce ar mai fi de îndreptat şi sĕ întăréscă biserica nóstră, déră guvernul austriac tuturor bisericilor din Austria li-a dat autonomiă, numai bisericii nóstre îi tot făgăduesce autonomia, dér de dat tot nu i-o mai dă. Chiar însuşĭ împĕratul a făgăduit'o, dér guvernul o zădărnicesce. Pentru-ce face acésta guvernul austriac?

Cum stăm cu directoratul la gimnasiul din Năsĕud?

E lucru de mirare, că despre cestiunea atât de importantă a directoratului din Năsĕud, abia se mai aude vorbind icĭ-colea. Ne prinde sîlă, când vedem neconsecenţa şi slăbiciunea, ce reiese din lipsa de curagiŭ şi energiă, orĭ dóră chiar din neconsciinţa de drepturĭ, ce o dovedesc grăniţerii din district. Şi cum sĕ nu fiă neconsecuenţĭ aceia, carĭ anul trecut, vĕḑênd noul atentat al guvernului faţă de gimnasiul din Năsĕud în cestiunea directoratului, au protestat cu atâta tăriă în contra alegerii volnice a lui Gheţie, ér aḑĭ îi veḑĭ îmbrăţişându-se cu faimosul Gheţie şi ceilalţĭ ómenĭ de pănura lui? Cum sĕ nu fie lipsă de curagiŭ şi energiă, ba chiar de neconsciinţa drepturilor lor, când patronii şi susţinĕtorii acestui gimnasiu, la cea mai mică ordinaţiune volnică a guvernului, vin în confusiune şi nu sciu ce posiţiă ar fi de luat în contra acelora, carĭ şi-au pus în gând nimicirea gimnasiului şi peste tot a intereselor nóstre grăniţerescĭ!

Numai astfel se póte esplica, cum de afacerea directoratului din Năsĕud se trăgănéză de pe o ḑi pe alta, ba se face chiar uitată. Nu ne vine însĕ a crede, că ómenii de bine nu ar înţelege periculul, ce mai ameninţă gimnasiul nostru până când în fruntea lui sĕ sufere un individ ca şi *Ion Gheţie.* Dór toţĭ cunóscem pe acest om, care de atâte-orĭ a fost tîrît înaintea opiniunei publice. Toţĭ scim, cum el cu ajuţorul soţilor din jurul lui, avênd de dascăl pe gloriosul *Ciocan,* a machinat de atâtea-orĭ contra decisiunilor aduse de comisiunea administratóre a fondurilor. Orĭ dóră cei dela cârma fondurilor grăniţerescĭ nu o înţeleg acésta? Nu vĕd ei în odiosul Gheţie unélta lui Ciocan, ale cărui fapte nefaste au umplut o pagină négră în istoria gimnasiului nostru? Nu vĕd ei urmările păgubitóre, ce le-a avut special faţă de gimnasiul nostru directoratul lui Ciocan? Tabla unguréscă, sigilul unguresc şi până şi stégul unguresc — pe gimnasiul nostru, óre nu sub Ciocan au fost inaugurate? Ei, atuncĭ cum stăm?

E cu neputinţă, ca d-nii dela cârma fondurilor sĕ nu pricépă acésta. E cu neputinţă sĕ nu vaḑă, că tot pe calea dascălului sĕu bate şi actualul director substitut Gheţie. Nicĭ el nu se lasă îndĕrĕt. Numai într'un an câte lucrurĭ demne de cei ca *Ciocan et Comp* nu a făcut? În sanctuarul gimnasiului, ridicat cu preţ de sânge, cât de minunat arangéză el serbările patriotice! La astfel de serbărĭ se învită toţĭ funcţionarii de stat din loc, pe edificiul gimnasiului se arboréză tricolorul unguresc, ér Gheţie dispune sĕ se declame cu glas tare poesia unguréscă „A Magyarokhoz“ („Către Maghiari“, bună-óră în 11 Aprilie anul trecut), aşa, că astăḑĭ aula gimnasială servesce ca loc de aranjare a serbărilor unguresci. Dér apoi Rapórtele gimnasiale şi testimoniile şcolastice — publicate paralel unguresce — nu sunt óre resultatele odióse ale ostenelelor d-lor *Ciocan-Gheţie*? Lĭ-am dat degetul şi ei ne iau mâna.

Tóte, tóte aceste s'au întêmplat şi se întêmplă înaintea ochilor noştri, tóte sunt lucrurĭ de publicitate şi dovedesc, cât de bolnăviciósă este starea în care se află institutul. Cum se esplică atuncĭ indiferentismul celor competenţĭ în acéstă afacere atât pe importantă? Până când se va toleta acéstă stare a lucrurilor? E timpul sĕ ne deşteptăm odată din letargie şi sĕ salvăm, ce e de salvat!

Sĕrmanii părinţĭ şi moşĭ ai noştrii, au trăit între împrejurărĭ atât de modeste, şĭ-au tras dela gură, numai ca sĕ ne rĕmână nouĕ. Recompensaţĭ pentru multele sacrificii aduse întru apĕrarea intereselor monarchiei şi a Casei domnitóre, nu şĭ-au împărţit banul, ci inspiraţĭ de conducĕtorii lor, au hotărît sĕ asigure viitorul copiilor lor. viitorul nostru şi al generaţiunilor următóre prin înfiinţare de şcóle, carĭ sĕ rĕspândéscă sciinţa şi sĕ deştepte sentimentul naţional.

Câte speranţe nu şĭ-au legat ei, piĭ fundatorĭ, de aceste şcóle şi în deosebĭ de gimnasiul, a cărui înfiinţare a întêmpinat atâtea greutăţĭ? Cu câtă îndestulire şĭ-au închis ei ochii, creḑênd, că au uşurat sórtea urmaşilor lor? Şi ei, suflete nobile, nicĭ închipuì nu şĭ-au putut, că vor sosì şi timpurĭ, când pe banul lor, câştigat cu preţul atâtor vieţĭ, vor dirigia strĕinĭ de neam şi de sânge. Nicĭ prin minte nu i-a trecut lui *Todoran* şi soţilor sĕi, ca în loc de cuvintele, ce le ḑicea el, când îl trăgeau pe rótă: „*Nu vĕ lăsaţĭ fraţilor!*“, între următorii lor se va striga cu glas înalt: „*Romlásnak indult hajdan erös Magyar.... Nem látod Arpád neve miként fajul*“ („Maghiarule puternic odinióră.... nu veḑĭ cum degenerézà sângele lui Arpad“), precum se face bună-óră astăḑĭ în sanctuarul gimnasiului grăniţeresc. Nu au visat bĕtrânii noştri, că pe averea lăsată de ei se va arbora vre-odată tocmai tricolorul unguresc. Căcĭ ce alta vré sĕ ḑică: „*Für standhaftes Ausscharren in beschworenen Treue*“ („Pentru statornicia neclintită în credinţa jurată“) de pe stégul grăniţeresc!

Ce bine pentru acele suflete nobile, că au dispărut în mare parte înainte de a vedé slăbiciunile nóstre! Abia vre-o câţĭ-va se mai află aḑĭ în viaţă dintre acei veteranĭ, carĭ cu lacrĕmĭ în ochĭ privesc, cum ne ruinăm, cum mânĭ sacrilege risipesc, ce au adunat ei, nimicesc, ce au eluptat ei.

Dér apoi chiar décă nu e slăbiciune pentru orĭ şi cine a trăi o viéţă întrégă, fără sĕ adune ceva pentru binele de obştesc, e mare slăbiciune atuncĭ, când nicĭ averea comună adunată cu greutăţĭ de antecesorii noştri, nu am sciut'o şi nu o scim chivernisi cum se cuvine, ci am lăsat'o sĕ se prăpădéscă şi sĕ fie esploatată pentru interese nefavorabile nouĕ. Cum sĕ nu fie slăbiciune, când institutele nóstre, întemeiate şi susţinute cu atâta sacrificiu, le lăsăm pradă volniciilor unora, carĭ tind a-le nimici? Cum sĕ nu fim moleşiţĭ, când suferim, ca gimnasiul nostru sĕ fie condus şi mai departe după modul de vedere şi tactica hîdósă a lui Ciocan şi a soţilor sĕi, carĭ împing institutul spre prăpastiă? Până când se va suferi, decĭ, ca individ ca şi Gheţie sĕ fie în fruntea unui institut, menit sĕ dea crescere unei generaţiunĭ întregĭ?

Nicĭ chiar d-l Gheţie nu ar puté susţiné cu tăria convingerii, că persóna sa nu este întinată de astfel de pécate, cu carĭ e învinovăţit înaintea opiniunei publice. Ar fi cu un neadevĕr mai mult din partea d-sale şi a soţilor sĕi de-o pânză, când ar susţiné, că de aceea îi scótem la ivélă scăderile, pentru-că nu e descendent de grăniţer. A susţiné aşa ceva, ar fi şi o absurditate, pentru-că de ce n'a dovedit d-sa interes faţă de instituţiunile nóstre — înţeleg faţă de gimnasiu şi chiămarea lui sublimă? Pentru-ce s'a făcut discipul şi apoi frate de cruce al lui Ciocan? De ce n'a încercat prin o activitate seriósă şi viéţă cinstită, a se arăta vrednic între colegii sĕi şi a dovedi patronatului capabilitatea sa, de a conduce un institut de crescere?

Dér el a lucrat cu totul contrar. Şĭ-a bătut joc de gimnasiu, şĭ-a bătut joc de patronat, pe care l'a tîrît până înaintea guvernului. Absentéză dela prelegerĭ, câte 3—4 sĕptĕmânĭ, în care timp colindă pe la fişpanĭ, pe la ministru şi se căciulesce înaintea lor, pe când ar trebui sĕ se căciuléscă înaintea patronatului, înaintea comisiunei fondurilor, care singură are dreptul de a alege profesorĭ şi director la gimnasiul nostru. A dat prin aceste ansă guvernului, de a se face stăpân şi asupra puţinelor drepturĭ, ce le mai avem.

Chiar şi numai aceste îi arată de ajuns scăderile. Dér décă ne-am ocupa de moralitatea lui!? Cât de rĕu stă în privinţa acésta este deja cunoscut publicului din ceea-ce au publicat ḑiarele păn' acum. *Dér apoi acésta este compatibil cu conduita unei persóne, care pretinde a fi în fruntea unui institut de crescere, în fruntea unui gimnasiu?* Nicĭ-decum! Se profanéză institutul, se infectéză spiritul de educaţiă.

Tocmai de aceea, avênd în vedere cele premise, recomand tuturor descendenţilor de graniţerĭ din districtul Năsĕudului, domnĭ şi opincarĭ, sĕ se ocupe serios de cestiunea acésta. Cel mai învĕţat sĕ esplice la cel mai puţin învĕţat, ca astfel tóte păturile sĕ fie bine informate. Sĕ păşim cu energiă în fiăcare comună grăniţeréscă, sĕ ridicăm glasul nostru împreună cu poporul, căcĭ drept avem.

Sĕ pretindem, prin representanţii comunelor nóstre grăniţerescĭ, dela comisiunea administratóre a fondurilor districtuale sĕ nu dormiteze, ci sĕ fie conscie de chiămarea sa şi sĕ pareze orĭ-ce atacurĭ îndreptate în contra bunului nostru strămoşesc şi în contra instituţiunilor nóstre grăniţerescĭ. Sĕ pretindem sanarea situaţiunei demne de compătimit a gimnasiului nostru! Sĕ-i recâştigăm reputaţia, ce o avea sub *Dr. Lazaru* şi până la odiosul Ciocan. Sĕ nu mai suferim, ca destinele unei instituţiunĭ sânte a nóstre sĕ fie în mânile sacrilege ale unui Ciocanist şi pierdut ca şi Gheţie. *Sĕ se resólve odată cestiunea importantă a directoratului, şi încă spre mulţămirea nóstră a tuturor. Sĕ vedem în fruntea gimnasiului o persónă demnă de acel post onorific, care sĕ fie conscie de înalta chiămare a oficiului sĕu..*

Comisiunea administratóre are decĭ datoria morală de a satisface acestei dorinţe a nóstre. O facem tot-odată responsabilă de urmărĭ, décă „cestiunea“ directoratului dela gimnasiul din Năsĕud, care ne ţine în o agitaţiă continuă, nu se va resolva spre mulţămirea generală a tuturor descendenţilor de grăniţerĭ, şi încă cât mai curênd!

M.

---

struită la tóte clădirile dela Vest la Ost este garnisită cu figurĭ de animale d. es. smei, tigri, lei etc., carĭ se întind d'alungul acoperişului şi mai sunt împodobiţĭ cu diferite florĭ şi alte ţirate.

In mai multe privinţe, palatul „Floarei duble“ este admirabil. Acolo trăia împĕratul Kaotsong, când fù silit sĕ abḑică în favórea fiului sĕu; ér când fù reintregrat pe tron de către cei ce-'l detronaserĕ, el lăsà sĕ fie serbătorit din nou în palatul acesta, din care incident îi şi derivà numele. Un şanţ înconjóră palatul. Podul ce duce peste el representă un smeu colosal de mare, care cu mijlocul sĕu forméză un arc mare, ér cu gâtul şi códa două arcurĭ micĭ. Smeul este compus din iaspis negru şi pare a fi făcut dintr'o singură piesă aşa de artistic se încheià rosturile. Acest pod se chiamă Feĭ-kiav séu podul sburător, venit prin aer din Indii. Un lux deosebit desfăşură curtea în ceremoniile sale.

La marea „serbare a ceriului“ ceremonialul se compune din 146 grupe ale suitei împĕrătescĭ. Patru elefanţĭ şi 28 soldaţĭ deschid cortegiul, după ei vin cincĭ elefanţĭ împodobiţĭ cu şabóce bogate urmaţĭ fiind asemenĭ de 28 soldaţĭ, vin apoi opt trăsurĭ în forma elefanţilor şi trase de cai şi 34 ómenĭ, o trăsură aurită trasă de un elefant şi 43 ómenĭ; o trăsură de Nephrit (care se consideră mai preţios decât piatra scumpă, atribuindu-se proprietăţĭ miraculóse) trasă de un elefant şi 44 ómenĭ.

După acestea urméză facle roşii aprinse, 40 stégurĭ micĭ în 5 culorĭ cu smei în aur; o tobă aurită, 2 soldaţĭ mandschuricĭ, carĭ pórtă sórele şi luna; opt servitorĭ ce duce evantae roşii şi cu pene de fasan; un lung şir de ómenĭ dispuşĭ în grupe de câte opt purtând diferitele evantae simbolice de culorĭ variate; apoi 20 umbrele galbine cu smei noi şi două roşii, alte două împodobite cu florĭ şi pasĕrĭ, patru umbrele galbine de forma ceriului şi portative împodobite şi acestea cu patru smei; două urcióre galbine, un pocal cu vase aurite de apă; o tablă mare de aur, două plite (vetre) de aur, o umbrelă cu florĭ galbine şi smei noi; arcaşĭ etc.

Nicĭ un monarch din lume, nu face atâta pompă şi lux împrejurul sĕu când iese din palat şi este de regretat, că nicĭodată mâna artistului n'a putut produce un spectacol aşa de multicolor şi cât se póte de original, în ceremoniile unui monarch.

† Aron Densușianu.

Din Iași ni-a sosit adi trista scire telegrafică, că distinsul profesor de universitate și literat **Aron Densușianu** a încetat din viéță în Iași adi diminéță la óra 3.

Aron Densușianu a rĕmas în bună memoriă la frații sĕi din Transilvania, țéra lui natală, în urma activității însemnate, ce a desfășurat'o și pe terenul politic național ca unul din cei mai învăpăiați și energici luptători pentru drepturile naționale ale poporului român prin graiŭ viu în adunările municipale și în scris ca diarist.

După-ce a trecut în România ca profesor, s'a dedicat aprópe esclusiv activității literare, ale căreia róde frumóse sunt cunoscute tuturor celor, ce se ocupă de literatura nóstră.

Adresăm mult întristatei familii condolențele nóstre adênc simțite!

*

Aron Densușianu, poet și critic român, născut la 1838 în comuna Densuș în Transilvania, comitatul Hunedórei, din familiă nobilă română Pop de Hațeg: numele Densușianu i-s'a dat de profesorii din Blașiu pentru al deosebi de multele nume Pop. Studiile și le-a făcut la Franciscanii din Hațeg (1846), la gimnasiul din Blașiŭ (1852—1860) și la academia de drept în Sibiiu (1860—1864), unde a colaborat doi ani la *„Amicul școlei“*.

In 1864 s'a căsĕtorit și aședat la Făgăraș, ocupându-se cu advocatura și fiind conducĕtorul oposiției române până la 1875. In 1873 i-s'a intentat un proces politic, pentru care a stat în închisóre o lună de dile. In decursul activității sale politice a întemeiat diarul *„Orientul Latin“* în colaborare cu Nic. Densușianu, Teofil Frâncu și Ioan Lĕpădat.

Persecutat de adversarii sĕi politici, s'a mutat în 1875 la Brașov, ér la 1880 a trecut în România, și la 1881 a ocupat catedra de limba latină la universitatea din Iași, unde dela 1883 a suplinit și catedra de limba română. Aici a terminat, după o muncă de aprópe 20 de ani, epopea națională *„Negriada“*, și a continuat cercetările sale asupra istoriei limbei române. Mai înainte la 1875 a publicat în Brașov un studiu istoric-politic „Românii și Maghiarii“, în care pledéză pentru o luptă intrasigentă și pentru unirea Românilor din Austro-Ungaria în un corp național. „Negriadei“ i-au urmat apoi scrierile: „Istoria limbei și literaturei române“. Iași 1885, ediția II 1894. „Cercetări literare“ Iași 1887; „Hore oțelite“, cântece de rĕsboiŭ, 1892; „Valea vieții“, poesii. Iași 1893; „Revista critică literară“ în colaborare cu fiiul sĕu Ovid. Iași 1893—1897; Optum, tragediă, ediția II 1897. Afară de acestea a mai publicat: „Arta poetică“ a lui Horațiu, traducere în versuri. Iași 1882, și operele de critică: „Aventuri literare“, 1881; „Din vocalismul latin și român“ 1882. Apreciările literare ale lui Densușianu sunt cam deosebite de cele curente. (Conferesce un lung studiu asupra lui Eminescu din „Revista crit.—lit.“ pe 1894). Asupra „Negriadei“, conferesce raportele lui N. Quintescu și Titu Maiorescu în Analele Academiei Române II, I și VII, I; asupra Istoriei liter. române: Hașdeu în Anal. Academiei Române VIII, I și Ioan Bogdan în „Convorbiri literare“ XIX.

SCIRILE DILEI.

2 (15) Septemvrie.

Insoțire de stupari. Reuniunea învĕțătorilor români gr. or. din protopopiatele Arad, Boroșineu, Buteni, Chișineu, Halmagiu, Radna și Șiria, — și-a luat printre celelalte ținte de natură școlară, și o prea frumósă țintă economică, pentru care se va întrepune cu tótă puterea. S'a înființat anume o *„Insoțire de stupari“* în sînul Reuniunei, cu acel gând bun, că fie-care membru, adecă fie-care învĕțător, sĕ lucreze în satul sĕu, pentru sporirea numĕrului părtașilor la însoțire, deci pentru sporirea stuparilor. Țĕlul însoțirei e lățirea albinăritului și stupăritului prin învĕțători între poporul din cele 7 protopopiate, amintite mai sus.

Profesor român la Școla reală din Deva. D-l Iosif *Botean*, absolvent al facultății de filosofie din Clușiŭ, stipendist al fundațiunii „Gozsdu“, a fost numit profesor la școlele superióre reale din Deva.

Un tren jefuit. Din New-York se anunță, că sĕptĕmâna trecută, tot pe linia drumului de fer „Union-Pacific“, patru bandiți reușiră sĕ escaladeze locomotiva îndată după eșirea din stația Tripton, și sĕ opréscă trenul de persóne. Sparseră cu dinamită cassa cu bani din vagonul de poștă și luară suma de 10,000 dolari séu 50,000 lei destinată pentru plata lefilor trupelor din Filippine. Tótă operațiunea jafului nu dură decât dece minute, și fără ca tâlharii travestiți se învrednicéscă'cel puțin cu o privire pe înspăimântații pasageri, și după-ce își umplură buzunarele cu banii statului, încălicară caii lor sprinteni și dispărură în direcția orășelului Brownparc, renumitul conac al pungașilor.

Vesuvul se găsesce de alaltăeri nóptea în deplină activitate, aruncând lavă prin craterul cel mare și prin alte șépte guri mai mici. Focul ce'l aruncă, lumineză tot ținutul Neapolului ca diua. Locuitorii din apropiere sunt într'o temere febrilă și arangeză procesiuni și alte rugăciuni evlaviόse pentru a-se împedeca primejdia, ce-i amenință.

O episodă nostimă, care caracteriséză modestia regelui Oscar al Șvediei, o istorisesce botanicul, Gaston Bonnier. Pe când acesta făcea studii botanice în apropierea Stocholmului, dete peste un strein, care se ocupa și el cu acelaș lucru. Ambii botanici se deteră în vorbă și în cele din urmă, propuse Bonnier, sĕ mérgă în vre-un restaurant sĕ dejuneze împreună. Nu, dragul meu, dise streinul, mai bine vino D-ta sĕ dejunăm la mine acasă, și conduse pe Bonnier direct la palatul regesc, a cărui ușă o deschise el fără esitare. Bonnier uimit rĕmase nemișcat înaintea pragului palatului. Dar.... îngână el, dér..., aicea suntem la....

— Regret, dise noul cunoscut, că din întêmplare sunt regele acestei țĕri și aci este singurul loc, unde'mi pot învita óspeții mei. Ambii intrară în palat, dejunară și steteră de vorbă tótă după prânda despre botanică.

Prelegere din albinărit. După cum ne aviséză învĕțătorul cercului al VI-lea pentru albinărit d-l Andrei Abend, care ține succesiv prelegeri din localitate în localitate, va ținé o asemenea prelegere în *24 Sept. n. c.* órele $9^1/_2$ a. m. în sala sfatului din loc, ér după amédi va esplica prelegerea prin probe practice. — Avis celor ce doresc a se ocupa cu albinăritul!

Concert. Mâne, Dumineca în 16 Septemvrie n., musica orășenéscă va concerta la hotel „Europa“ c'un program bogat, între care și următórele piese: Ouvertură la opereta „Țiganul baron“ de I. Strass; Sulamith, vals (nou) de Rosenzweig; Andante und Scherzo de M. Krause; *„Umbra lui Stefan cel Mare“*, fantasiă de Caudella; „Pe Bospfor“ vals de F. Domeier; „Pentru tînĕr și betrên“, potpuriu de Kral; „Lumea atât e de frumósă“ vals d Jünger (la cererea mai multora) etc.

Cantinele școlare.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra articulului, ce-l publicăm mai jos și pe care a binevoit a ni-l pune la disposițiune însu-și autorul salutarei idei cantinelor școlare.

Am făcut și până acum amintire despre acéstă binefăcĕtóre instituțiune, care în România a vĕdut lumina pentru prima-óră înainte abia cu câți-va ani; cum s'a născut ea și care-i este scopul vor înțelege mai bine cetitorii din însu-și articulul d-lui Stefan G. Carpen, autorul nobilei instituțiuni. Judecând cu de-amĕnuntul asupra cantinelor școlare, cetitorii vor afla, că ele și la noi s'ar puté introduce și încă cu un succes de tot frumos mai ales în comunele, unde casele sunt prea resfirate, așa că copii în veci nu pot cerceta școla din causa depărtărei, cum mai ales se întêmplă în părțile muntóse.

Étă articulul, de care vorbim:

Bucuresci, Septemvre 1900.

La noi în țéră sunt multe instituțiuni, cari urmăresc scopuri filantropice. Fondurile instituțiunilor se alimenteză séu din donațiuni făcute de ómeni avuți la marginea vieței lor, séu se fac prin contribuțiuni benevole.

De alt-cum acest lucru este aprópe tuturor cunoscut. Dintre tóte aceste instituțiuni cea mai recentă și de mare însemnătate este instituțiunea *Cantinelor școlare.* Ele au de scop de a procura micuților școlari din școlele începĕtóre o alimentațiă substanțială și eftină, în timpul când din causa ploilor séu frigului nu pot merge copiii de amédi la masa părintéscă.

Causa, care a produs aceste cantine, nu a fost atât timpul rĕu, cât sĕrăcia claselor de jos.

Istoricul cantinelor se cuprinde în următorea întêmplare: Intr'o di după amédi, cel-ce scrie aceste rênduri esplicam o lecțiune de istoria patriei. Fiind lecțiunea apreciată de elevi, se arăta multă atențiune. Unul din elevi cu o espresiune tristă a figurei se ținea cu mânile de pântece, privind la mine. Intrebat elevul, décă e bolnav, el a rĕspuns, că nu e bolnav, dér 'i e fóme. Apoi spuse, că ducêndu-se la masă, n'a putut sĕ mănânce nimic, de-órece părintele sĕu, fiind în stare de bețiă, i-a dat afară pe toți din casă și a mâncat el tótă mâncarea.

Acéstă narațiune așa de mult m'a înduioșat, încât m'a determinat sĕ fac posibilul și imposibilul pentru a salva pe nenorociții copilași din ghiarele lipsei. Am apelat multe inimi generóse, cari au oferit bucuros contribuțiuni benevole.

Apoi venind ocasiune am arătat ideia ministeriului școlelor și ministrul de pe atunci a îmbrățișat'o cu cea mai mare ardóre. Astădi în fiă-care oraș și aprópe și în fie-care sat se găsesc cantine școlare, cari se întrețin pe de o parte din taxele, ce plătesc copiii ómenilor cu dare de mână, ér pe de alta din produsul diverselor petreceri, ce se dau pentru mărirea fondurilor cantinelor școlare.

Taxa elevilor pentru un prând este de 10 bani, ér costul unui prând este de 18 bani. Cei 8 bani, cari se cheltuesc în mai mult se acopere cu prisosință din contribuțiile benevole și petreceri.

Resultatul cantinelor este, vorbind de cele din Bucuresci, că deși se dă prând la **peste 500 de școlari** în tóte dilele dela 1 Octomvre până la 1 Aprilie, totuși capitalul începêndu-se a se forma prin liste de subscripțiă, a ajuns in decurs de aprópe doi ani la frumósa sumă de **30,000 de lei.**

Cu siguranță progresul cultural se va remarca mai bine de acum înainte la noi; de-órece altcum învață copilul când are corpul hrănit bine, decât când mănâncă slab.

Esemplul acesta e de recomandat tuturor fraților Români.

Stefan G. Carpen,
licențiat în litere, filosofie și drept.

Un mare orcan.

Orcanul cel mai cumplit din ultimul deceniu, este furtuna dela Galveston, un oraș de 40,000 locuitori și port în Texas (America). Incă de mult s'a prevĕdut o catastrofă óre-care pentru Galveston, deórece orașul acesta este situat pe cósta oceanului pe o insulă de trei-deci kilometri lungime și numai cu doi metri mai ridicată, decât luciul mărei, tocmai ca și orășelul Indianola, care fù înecat la 1886 printr'o asemenea furtună. Cu câte-va dile biroul meteorologic din New-York anunțase acéstă furtună topică, dér într'o altă direcție, care se vede, că a schimbat'o în ultimele momente trecênd peste orașul Galveston. Acéstă nenorocire s'a întins asupra mai multor localități de pe cósta Mexicei, precum: Virginea-Point, Dickinson, Hithcock, Seabrook, Alvin, Ianiacinto și altele. Ministrul de rĕsboiŭ a trimis 10,000 de corturi pentru adăpostirea a 50,000 persóne la Galveston.

Guvernatorul din Texas arată, că Galvestonul este o ruină și numĕrul persónelor nenorocite sunt 3000, între cari și 120 militari, ér în tot ținutul pustiit de vijelie, 10,000; pagubele ating suma de *cinci deci de milióne.* In timpul orcanului, ce se deslănțui Sâmbătă séra, valurile mărei, de înălțimea caselor, copleșiră cu furiă orașul Galveston. Corăbiile în port se sbăteau și se aruncau spre țĕrm ca nisce jucării. Șépte vapóre mari, dintre cari trei englesesci, și 150 corăbii din port și de pe marea din apropiere, fură nimicite. Podul drumului de fier, ce légă insula cu continentul, fù distrus. Cadavrele stau grămedi în localitate. Instalațiunile eclerajului (luminatului) stricêndu-se, spaima și panica catastrofei în timpul nopții, era grόznică. Apă de beut nu se găsesce nici cu bani scumpi și nenorociții răniți, ce se luptă cu mórtea, se sfêrșesc vĕdênd cu ochii. In satul Ianiacinto rĕmaseră cu viață numai 15 locuitori. In spitale se înecară bolnavii în paturile lor.

Din Dalas se telegrafiază, că scene sfășietóre se petrec în urma ciclonului: epidemia a început între bolnavi și jaful din partea celor rĕmași fără mijlóce de esistență și fără ocupațiă. Miliția d'abia ține ordinea. Din Londra se anunță, că ciclonul din ținutul provinciei Texas a distrus 100 sate și orașele Lodine, Altalone, Galveston și Pitskop. Daunele se urcă la 200 milióne lei și în recolta bumbacului 50 milióne.

Literatură.

„Enciclopedia Română“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de *Dr. C. Diaconovich*, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fasc. XXI, cuprindênd numeróse articole între Kemet—Libellatici, este întâiul fascicol din vol. III al acestei valoróse publicațiuni. In acest fascicol încă aflăm o serie de articole de interes special românesc, dintre cari amintim:

Kiajna, Kilia, Klein Ioan Inoc. și K. Samuil, Knezi, Kogălniceanu, Kostake, Kovács, Kretzulescu, Lăcustă Stefan, Lahovari, Lambrior, Lăpĕdatu, Lascar, Latsco (Dr. Onciul), Lauran, Laurențiu, Laurian, Lazar George (cu ilustr.), Lăzăriciu, Lecca, Lemeni, Leon, Leonardescu, Leurdeanu. Biografii strĕine: Kemény, Kepler, Kerner, Kiepert, Kisfaludy, Kisseleff, Klapka, Klopstock, Kock, Kölosey, Körner, Kosciusko, Kossuth, Kotzebue, Krapotkin, Krüger, Kuprili, Laplace, Laski, Lassalle, Laudor, Laveleye (I. I. Nacian), Lebrun, Legrand, Leibniz, Leo, Leonardo da Rinci, Leopardi, Leopold, Lepsius, Lesseps, Lessing, Leuchtenberg, Levasseur (I. I. Nacian). Articole de istorie, geografie, etnografie, etc: Kissingen, Königgrätz, Kurgane (T. Antonescu), Lac, Ladislau, Latini, Lemberg, Leyden, Liban. Igienă: Lăptăria, Lapte (I. Feliy), Lăuzia (I. Felix), Lavement, Lepra (I. Felix). Alte articole: Lac, Lampa, Lâna, Laringe (cu ilustrațiuni), Latină, limba (Tiktin), Lăutar (T. Cerne), Lectura, Legat, Lege, Legislațiune, Legitimațiune, Lemn, Leu, Leucocit, Levant, etc.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiiu (deposit general pentru România: E. Stork, Bucuresci) și se primesc numai pentru publicațiunea întrégă. Prețul de prenumĕrare pentru un tom broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

Avis.

Prin acésta se aduce la cunoscința On. public român și a P. T. membrii ai *Reuniunei învěțătorilor românĭ gr. or. din diecesa Caransebeșului*, că direcțiunea căii ferate de stat a încuviințat pe séma participanților la adunarea generală a Reuniunei, ce se va ține în Oravița-Montană la 17 (30) Septemvrie a. c. cunoscutul favor de călětoriă, ce se cuprinde în aceea, că cu un întreg bilet de cl. III se póte călětori pe cl. II, ér cu jumětate bilet cl. II. pe cl. III, și anume pe liniile proprii ale statului, precum și pe liniile sud-ungare (Timișóra-Buziaș și Vêrșěț-Kubin).

Certificatele pentru obținerea acestui favor de călětoriă, dimpreună cu programul adunării și al festivităților sociale, pentru membrii din despărțěmintele Reuniunei, sunt depuse la concerninții domnĭ protopresbiterĭ, ér pentru ceilalțĭ P. T. d-nĭ la subscrisul.

Biletele de călětoriă pentru escursiunĭ la „Steierdorfer Sommerfrische“ și la băile „Marilla“ se vor împărți participanților cu ocasiunea adunării prin comitetul local din Oravița.

Bocșa-Montană, (N. Bogsán), în 12 Septemvrie n. 1900.

Ioan Marcu,
notarul gen. al Reuniunei.

Recompensele și pedepsele în școla poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

1. Valórea și necesitatea pedepselor.

(Urmare.)

Pentru-ca sě ne putem orienta și mai bine în cestiunea pedepselor aplicabile în școla poporală țin neapěrat de lipsă a espune aci și părerile câtor-va pedagogĭ și ale altor bărbațĭ renumițĭ, carĭ s'au ocupat între altele și cu cestiunea acésta.

I. Böhm)*: „Décă nicĭ autoritatea învěțătorului, nicĭ iubirea lui cătră copil, precum nicĭ convingerea de a-șĭ supune voința sa voinței învěțătorului, nu-l pot face sě asculte, atuncĭ trebue sě se întêmple prin *pedépsă*, ca astfel prin aceea *sě-l siléscă* la ascultare. Pedépsa așa-déră este o reacțiune față de cel neascultător, față de cel rěu peste tot... *Adevěratul scop al pedepselor trebue sě fiă îndreptarea copilului*“.

Göthe: „A pedepsi însemnéză a face bine tîněrului, ca sě ne mulțăméscă bětrânul“.

Rückert: „Părintele pedepsesce copilul și simte singur lovitura. Tăria e un merit, unde inima e móle“.

Luther: „Esperiența învață, că prin iubire sě póte cu mult mai mult îndrepta copilul, decât *prin sîlă și frică servilă*“.

„Inainte de a da cu nuiaua, învălesce-o într'un „Tatăl nostru“.

Lenau: „Copiiĭ sunt gâcitorĭ dela Dumnedeu și sunt mai greŭ de desegat decât tóte. Insě iubirii îi succede, décă ea pe ea se învinge“.

Henning: „Numai iubirea póte pedepsi cu succes. Acésta va fi și cu pedepsele ei fórte crutătóre. Unde ajunge o privire, nu întrebuința nicĭ un cuvênt, și unde ajunge *un* cuvênt, nu întrebuința *douě*. Cu cât școlarii pricep mai bine limba ochiului învěțătorului, cu atât mai puțin are lipsă de cuvênt în educațiunea lor“.

D. Klaus: „Tăcerea are adeseorĭ mai multă putere, decât multe cuvinte mustrătóre“.

Fr. v. Logau: „Pedépsa sě fiă ca sălata, care are mai mult oleiŭ, decât oțet“.

Jean Paul: „Copiiĭ iubesc așa de lesne, așa de sincer, cât de rěu trebue sě fiă acela, pe care îl urěsc ei. Nicĭ o iubire nu e așa de dulce, decât aceea după stricteță, precum și din olivele amare sě stórce untul-de-lemn domol și móle“.

Döderlein: „Cel mai bun lucru e când copilul iubesce pe învéțătorul sěu și se rușinéză de el; al doilea cel mai bun lucru este, décă se teme de el; e rěu când îl urěsce și cel mai rěu este, când îl despre-țuesce“.

Fulda: „Un copil mai curênd primesce dece nuele pișcătóre, decât un cuvênt pișcător“.

Niemeyer: „Cértă și batjocură se cuvin numai inimilor de tot negligeate și se negligéză cei bunĭ, când li-se dă prea multă libertate“.

Francke: „Sě nu se dea copiilor nume de batjocură și sě nu se ia în batjocură, căcĭ prin acestea mai mult s'ar strica, decât s'ar direge. Drept aceea nu trebue sě-i numim din nerăbdare: boi, măgarĭ, porcĭ, nebunĭ, bestii, ciobanĭ proștĭ ș. a. m. Cu atât mai puțin nu se cuvine a-le pofti rěu, séu a-i da deavolului, căcĭ acestea sunt lucrurĭ urîte și necreștinescĭ și unui preceptor creștin îi stau rěu astfel de lucrurĭ“.

Cicero: „Câte odată este bună și dojana. Când se face aceea vocea sě fiă apăsată, vorbele agere și tot-de-odată sě apară înverșunate. Dér, precum și medicul numai atuncĭ îșĭ ia refugiul la arderea séu tăierea unei rane, când nu i-a mai rěmas alt mijloc, tot asemenea și noi sě pedepsim rar și sě nu alegem pedépsa bucuros. Sě pedepsim fără mănĭ, căcĭ prin acésta ne grăbim și greșim. Mai bine este, când pedepsim lin, dér serios, după împrejurărĭ și aspru, dér nu batjocurind“.

I. Gotthelf: „In cele mai multe casurĭ un cuvênt prietinesc și bun are mai multă influință, decât unul greu, aspru, dur. Plóia merge mai adênc în pămênt, decât grindina, de aceea a și rênduit bunul Dumnedeu, ca mai mult sě plouă, decât sě cadă grindină“.

Curtman: „Tot-déuna pedepsele naturale, carĭ sě trec curênd, dér sunt simțitóre, sunt mai bune, decât cele rafinate“.

Kern)*: „De multe-orĭ numai ridicarea unui deget și numirea celui ce a conturbat ordinea sunt destul, spre a-l aduce érășĭ la ordine și ascultare“.

Dinter: „Din dece loviturĭ aplicate copilului, nouě le merită învěțătorul“.

„Omul nu este așa de rěu, décă nu se face rěu prin maltratărĭ“.

(Va urma.)

*) *Dr. W. Rein*: „*Pädagogische Studien*“.

*) „*Grundriss der Pädagogik*“.

ECONOMIA.

Prăsirea gâscelor.

— Fine. —

Gâsca scóte puii în 28—30 dile, dér la a 10-a di óuěle sunt de a-se esamina și, carĭ n'au început a fi tulbure, se pot întrebuința. Avem sě purtăm mare grijă de gâscele, carĭ clocesc; acele au sě aibă nutremêntul, apa de beut și de scăldat în apropiere, ca sě se pótă scoborî din cuib, când îi vine din instinct propriu, fiind-că prin șederea cea îndelungată se înfierbântă fórte tare și așa are lipsă de scaldă spre a se rěcori.

Avem sě însemnăm diua când se începe clocirea, ca apoi așa sě putem sci timpul eșirei puilor, căcĭ fiind cója óuělor prea vêrtósă, de multe-orĭ trebue sě ajutăm clocei prin spargerea cójei, căcĭ la din contră de multe-orĭ se pot îneca, ne fiind gâsca însășĭ în stare de a-le sparge.

Este de recomandat, ca puii sě se ia de sub cloșcă și sě se așede într'o corfă bine căptușită cu pene și a se lăsa 24 óre în corfă, în care timp nu avem a-le da de mâncare, căcĭ atuncĭ nu au lipsă numai de căldură, ér în diua următóre avem sě ne îngrijim de nutrirea lor. In cele douě sěptémânĭ dintâiu trebue puii grijițĭ mai bine, căcĭ după-ce ajung acest timp, arare-orĭ pier. Mai întâiu nutrim puii cu cucuruz sfármat (păsat) înmuiat cu lapte séu, în lipsa laptelui, și cu apă, mestecând în el urzicĭ séu salată tăiată měrunt; apa próspětă și curată sě nu lipséscă nicĭ-odată: în sěptěmâna a treia o pot pune în mestecătura sus numită și nisce bóbe de fructe.

In etate de o sěptěmână, când e timp frumos cu sóre, se pot scóte la pășune și îi putem nutri acolo, dér fără supraveghere nu-i putem lăsa, căcĭ celelalte gâsce, carĭ clocesc, ba chiar gânsacii din atragere cătră pui, dând în cértă cu cloșca conducětóre, pot ușor călca puii. Avem sě purtăm multă grijă, ca puii micĭ sě nu se rěcéscă, séu umedéscă, căcĭ ușor pot căpěta diaree, care-i prăpădesce; tocmai de aceea cotețele lor au sě fiă uscate și curate, căcĭ aședându-se peste nópte în locurĭ umede séu necurate, acolo ușor se pot rěci.

Puiul de gâscă nu mâncă de-odată mult, dér fórte des și, décă din causa timpului nefavorabil nu-l putem scóte la iérbă, trebue sě ne îngrijim, ca sě capete verdéță în coteț; mai târdiu, décă nu avem apă curgětóre séu stătătóre în apropiere, avem sě le dăm pe di cel puțin de trei-orĭ o mestecătură din iérbă tăiată cu ověs și păsat de cucuruz, îngrijindu-ne de apă de beut și scăldat; dér în cas, când locuim lânga un rîu séu lac, este destul, ca pe di sě le dăm numai odată grăunțe, căcĭ în apă îșĭ aflá ei destul nutremênt. La gâsce începe sě le ese penele în etate de 10 sěptěmânĭ; le póte causa însě multă stricare păduchii de gâsce și mușlițele; în contra primei bóle este medicament sigur: cotețul curat și apa de scaldă. Mușlițele atacă mai mult numai capul și întră în urechile lor; prin asta de multe-orĭ causéză perirea lor. Este dér de lipsă, ca încă la timp sě apărăm puii în contra acestor insecte, ceea-ce putem face astfel, décă ungem capul lor cu unsóre mestecată cu puțin oleu de terpentin séu cu petroleu, prin ce oprim apropierea muscelor měrunte și a musculițelor. Gâscele mai bětrâne se apěră fórte ușor în contra acestor inimicĭ; avênd apă destulă îșĭ cufundă capul în apă, pentru aceea în casul, când gâscele n'ar avé apă de scăldat, punem într'o ólă afundă cu apă vre-o câte-va bóbe de cucuruz, în casul acesta întindêndu-se gâsca după bóbe, se apără involuntar. In general la prăsirea gâscelor avem sě îngrijim de următórele:

1) Gâsca are lipsă de apă nu numai ca sě pótă bea tot-déuna, când vréu, dér și ca sě se pótă curăți și penele sě-i créscă mai iute.

2) Gâsca are lipsă de apă nu numai vara, dér și iérna; ei sě-i dăm ocasiune de a se scălda și iérna, în care scop sě spargem ghiața séu, décă n'avem apă în apropiere, vărsăm apă într'o trócă séu alt vas acomodat, in care sě se pótă scălda.

3) Coteţul gâscei sě fie tot-déuna curat și uscat, căcĭ deși îi place apa și umedéla, dér în locul de durmit nu o sufere bucuros și, fiind-că prin escrementele sale fluide murdăresce fórte iute spațiul de sub sine, avem sě curățim d-s coteţul și sě aședăm paie de grâu měrunțite și curate, ca sě nu fiă silită a ședé pe pămêntul gol.

4) La ciupelit avem sě îngrijim, ca îndeosebĭ de sub aripĭ sě nu scotem prea multe pene, căcĭ nu numai că e urît, dér este și dăunos și stricăcios, decă aripile 'i-se tîrăe prin tină. Gâscele carĭ le lăsăm de ouat și gânsacii de prăsilă, la ciupelitul ultim de tómnă n'avem sě-i ciupelim, căcĭ în casul acesta sě vor împreuna, respective vor oua mai târdiu; tot asemenea avem sě purcedem cu gâscele cele tinere lăsate de prăsilă, care adecă nu le ciupelim se vor desvolta mai bine și se vor impreuna și vor oua mai curênd.

5) La 6—8 gâsce ouătóre avem sě ținem un gâscan, dér și în casul când în curte vom avé 2—3 gâsce ouătóre, și lângă acelea trebue sě ținem un gânsac, căcĭ la din contră ouăle vor rěmâné sterpe.

6) Gâscele de prăsilă le putem ţiné cel mult 6—8 anĭ, pentru aceea cele mai bětrâne avem sě le îndopăm și a-le vinde, séu valora în starea lor îngrășată. Dela o gâscă bětrână îndopată căpătăm și douě litre de unsóre.

La îngrășatul gâscelor folosim de regulă cucuruz; când observăm, că în escremente se află multe bóbe nemistuite, avem sě presărăm în óla cu apă, în care se află cucuruzul, puțină sare séu antimoniu, dér sě nu lipséscă nicĭ-odată cărbunele de lemn měrunțit.

Gâsca de îngrășat n'are sě facă multă mișcare și trebue ținută într'un coteț strîmt, dér cât se póte de curat. Apa de beut sě fie pusă numai lângă coteț, ca sě pótă bea după plăcere; căcĭ décă o punem înlăuntru sě scaldă în continuu și așa îșĭ face tină și chiar și penele îșĭ pierd din valóre. Cucuruzul trebue înmuiat bine în apă ca sě devină mai ușor de mistuit. Gâsca trebue îndopată de trei-orĭ pe di, și anume: dimineța, la amedĭ și cătră séră.

Mulțĭ folosesc la îndopat urmatórea mestecătură și anume: lângă douě părțĭ de cucuruz, pun o parte de făină de orz séu tărîțe de grâu, lângă care mai mestecă puțină ceapă meruntită, (primăvara folosim ceapă verde), mestecătura acésta o mestecăm în lapte séu în unt așa de vêrtósă, ca sě fie acomodată spre îndopare. Ficatul gâscei cresce, când în sěptěmâna ultimă a îndopărei, dăm gâscei mai puțină apă de beut.

Reghianul.

POVEȚE.

Impotriva pojarului. Una dintre bólele epidemice, carĭ dau o mare mortalitate, e pojarul. Pentru ca sě nu se întindă acéstă bólă, trebue sě se facă desinfecțiă dela început chiar, căcĭ mai cu sémă atuncĭ bóla se ia mai sigur. Cine nu se feresce și se apropie de bolnavii de pojar, nu numai că se póte îmbolnăvi, dér duce bóla și la alții. Chiar medicul care îngrijesce de aceștĭ bolnavĭ, este espus a căpăta și a transmite bóla și la ai sěi și la clienţĭ. Trebue neapărat, ca atât bolnavul și obiectele lui sě fie desinfectate, cât și camera în care el stă. Orĭcine vine în contact cu un bolnav de pojar, trebue sě-șĭ spele mânile cu o soluție desinfectantă și sě-șĭ desinfecteze și hainele.

*

Un mijloc contra sobolilor. Deși sobolii aduc un folos neprețuit câmpurilor și grădinilor nóstre prin stîrpirea unor gândacĭ și a larvelor acelora, totușĭ prin scóterea moșinóielor de-asupra pămêntului, prin carĭ mișcă, rěscolesc și acoper uneorĭ legumele tinere din grădinĭ, ér prin scóterea acelora pe fênațe, împedecă cositul regulat, — ei devin stricăcioșĭ. De aceea apoi economii și caută fel de fel de mijlóce, pentru a se scăpa de ei; împlântă soc prin găurile lor, ii pândesc pe când scot moșinoiul și cu o sapă îi aruncă afară și îi omóră ș. a. Acum de curênd un econom din Germania a pus gunoiu de capre prin găurile lor, pe care sobolii nu l'au putut suferi, ci toțĭ au fost silițĭ a fugi și a părăsi locul pe care s'au fost încuibat.

Trăsnetul și urmările lui.

In vara acésta gazetele mai în fie-care di au adus scirea, că trăsnetul a omorît ómenĭ, orĭ că a aprins case. Nu numai la noi, ci și într'alte țěrĭ. Au și fost într'adevěr furtunĭ marĭ în vara acésta.

Nu e însě nevoiă de furtună, ca sě fie multe trăsnete. De multe-orĭ pe vremea liniștită, un nor mic, fără plóiă, aduce trăsnete cumplite. Ba s'a vědut trăsnind puternic dintr'un norișor aprópe nebăgat în sémă, plutind încet prin văzduhul albastru, un nor așa de mic, încât se adeveresce cu el vorba Românului, că „trăsnesce din senin“.

Invěțații, despre care țěranul dice în batjocură, că-șĭ bat capul sě numere și câțĭ

perĭ are omul pe cap, îşĭ bat capul şi cu trăsnetul şi bagă de sémă fel de fel de lucrurĭ: cum se nasce trăsnetul, cum alérgă când lovesce, cum lovesce şi în cine, şi de ce, şi cât e de mare, cât e de iute, câtă putere are şi cum şĭ-o arată — şi câte altele.

E sciut adĭ cu siguranţă, că fulgerul lovesce mai des în bărbaţĭ, decât în femeĭ. Anul trecut în Francia au fost trăsniţĭ 360 de ómenĭ, dintre carĭ numai 90 de femeĭ. In Prusia 310, dintre carĭ 253 de bărbaţĭ. Nu numai statistica a arătat acésta, ci şi întêmplările singuratice. In Italia, un tată cu soţia sa şi fiul sĕu veniau dela câmp. Femeia era în mijloc; trăsnetul a isbit pe tată şi pe băiat, carĭ erau pe marginĭ, pe femeiă însĕ nu. Ai dice că e întêmplare; însĕ casul s'a repetat des şi tot la fel. Interesant e casul întêmplat în Belgia odată. Şedeau la masă tata cu doi copii, alăturĭ muma cu alt copil în braţe. Trăsnetul isbind în casă a ucis pe trei: pe tată, pe băiatul de lângă el şi pe băiatul din braţele mamei; pe fetiţă, care sta lângă tatăl-sĕu, a rănit'o, mamei însĕ nu i-a făcut nimic, cu tóte că i-a ars copilul din braţe.

S'a băgat de sémă, că trăsnetul isbesce mai des pe ómenii, carĭ sunt pe câmpul gol. Mai rar pe cei ce sunt sub copacĭ, sub stâncĭ, într'o şură orĭ într'un şopron. E adevĕrat, că trăsnetul lovesce fórte des în copacii înalţĭ, mai ales în cei ascuţiţĭ spre vêrf, în bradĭ. Dér de nenumĕrate-orĭ a trăsnit pe ómenii, carĭ steteau sub un pom scund, pe când la dece paşĭ de-aicĭ era vr'un plop înalt orĭ vr'un brad. In oraşe a trăsnit ómenĭ, carĭ steteau sub straşina unei case jóse de tot, ér în apropiere de câţĭ-va metri erau case cu paratrăsnete orĭ bisericĭ cu turnurĭ înalte.

De obiceiu fulgerul e atras de metale, de obiecte de metal, pe carĭ orĭ le ai întêmplător la tine, orĭ sunt unde-va în apropierea ta. Pe câmpul gol e de-ajuns o sapă, o cósă, un plug, ca sĕ atragă trăsnetul. Şi curentul de aer atrage trăsnetul, de aceea nu e bine sĕ fugĭ pe câmpul gol, orĭ pe şosele, în timp de furtună, căcĭ vêntul ce-'l facĭ fugĕnd e primejdios. Fără îndoială e lucru mare, că trăsnetul isbesce aşa de des pe un singur om ce fuge avênd o cósă în spinare — pe când într'un tren ce alérgă nebunesce şi are atâta metal, trăsnetul lovesce fórte rar. Ce curent face omul, şi ce curent face trenul!

De multe-orĭ trăsnesce în turnurĭ de bisericĭ, mai ales în clopote. Pretutindenĭ au creştinii obiceiul, sĕ tragă clopotele când e furtună, deşi e un obiceiu primejdios şi în multe părţĭ oprit prin lege. Vêntul ce-'l fac clopotele trase, măresc primejdia. Şi s'a întêmplat de multe-orĭ sĕ trăsnéscă în clopote şi sĕ le topéscă. Un cas s'a întêmplat în vara acésta în Francia: era furtună, clopotarul trăgea clopotele şi de-odată un trăsnet puternic a isbit în turn, încât a ars şi a nimicit biserica până în temeliă.

Trăsnetul lovesce des în locurĭ unde sunt îngrămădiţĭ mulţĭ ómenĭ, orĭ multe vite. In herghelii de cai, în ciredĭ de boi pe munte; în şcolĭ, în bisericĭ, în teatre. Acésta e causa, că în tabără trăsnesce aşa de des. Aicĭ, mai ales, căcĭ sunt şi îngrămădiţĭ ómenii, şi au şi mult metal la ei — tunurĭ şi puştĭ. Unul dintre cele mai îngrozitóre casurĭ de trăsnet în taberĭ, s'a întêmplat la 1864 în America de nord. Un regiment sta pe o colină în corturĭ; puscile steteau în piramide. Era vreme grea, şi de-odată un rîu de foc cădŭ peste tabără, un fulger. De-odată tóte corturile s'aprinseră, parii şi lucrurile de lemn săriră în tóte părţile ca plêva, toţĭ soldaţii până la unul fură trântiţĭ la pămênt ameţiţĭ cu toţii, tóte puscile din piramide se descărcară de-odată şi toţĭ caii fură omorîţĭ. Opt-spre-dece soldaţĭ au murit pe loc, ceilalţĭ toţĭ au fost rănîţĭ, toţĭ fără esceptiune, ér două tunurĭ s'au topit.

Fulgerul póte sĕ facă minunĭ, nu numai ca putere, dér ca întêmplare. Odată, în Bavaria a trăsnit într'un zid singuratic, făcut ca sĕ dea soldaţii la ţintă: era un zid lung de 8 metri, înalt de 4 şi gros de-o palmă. Trăsnetul l'a luat din loc şi l'a dus la o depărtare de 11 metri, fără sĕ-i strice nimic, nicĭ măcar sĕ clintéscă o piatră şi l'a lăsat drept în picióre. Aicĭ nu e de mirare puterea trăsnetului, că a adus cu el un zid aşa de mare, ci întêmplarea, că l'a dus aşa, par'că l'ar fi purtat pe palmă şi l'a lăsat întreg şi în picióre. Când trăsnesce în case, fulgerul de multe-orĭ par'că se jócă; ca un şerpe alérgă din odaie în odaie, făcĕnd găurĭ în păreţĭ, prin colţurĭ, topesce lucrurile de metal, spulberă cenuşa din vatră, împrăscie cărţile de pe masă fără sĕ le ardă, pârlesce hainele de pe „culmea“ ţĕranului fără sĕ le aprindă, stinge lămpile, face „florĭ“ pe sticla icónelor fără sĕ le spargă şi câte altele.

Când isbesce în om, nu-l omóră totdéuna. De multe-orĭ îl lasă tĕfĕr, dér îi face „florĭ“ pe spate, pe umerĭ, pe obraz, îl sgârie — în chip neesplicabil — în câte cincĭ şése locurĭ de-odată: pe umĕrul stîng pe cópsa dréptă, pe călcâiul drept, îi rupe o unghie la o mână etc. Une-orĭ îi pârlesce numai pĕrul, nu numai al capului, ci pe tot corpul, ér alt-ceva nu-i face nimic. De multe-orĭ hainele şi lucrurile ce le are omul — chei, cuţit, banĭ etc. — arată urme de-ale fulgerului, pe când omul rĕmâne tĕfĕr. A trăsnit în om: 'i s'au topit banii în pungă, s'au aprins hârtiile în sîn — ér lui nu 'i s'a întêmplat nimic.

Urmele, ce le lasă fulgerul pe haine sunt mai ales destrămăturĭ neregulate, cu marginile pîrlite. Obiectele de metal el le rupe, le topesce, le dă proprietăţĭ magnetice. Rănile pe carĭ le face pe trupul omului, sunt mai ales nisce dungĭ roşii, carĭ se ramifică întocmai ca o corónă de copac, de aceea se numesc florĭ. Ele arată drumul pe unde a mers focul fulgerului şi pot sĕ fie orĭ numai pe o parte a trupului, pe o mână, pe un picior, pe piept etc. Orĭ se întind din crescet până în tălpĭ. Curios casul, când a trăsnit odată într'un ipodrom: din 30 de ómenĭ loviţĭ de trăsnet, patru au murit pe loc, ceilalţĭ şi-au venit în fire până într'un ceas, dér mai toţĭ aveau arsurĭ şi „florĭ“; doi aveau nisce rănĭ fórte curióse: le era găurită pielea din talpa piciórelor. Nimic n'aveau alt-ceva: fulgerul li-se scurse prin haine, le făcŭ găurĭ în tălpĭ, în ciorapĭ, în ghete şi se duse în pămênt.

Rar se întêmplă, ca fulgerul sĕ frângă omului membre, sĕ-i smulgă mânile, picióarele, aşa cum face cu pomii, pe care-i desbină, le despică tulpina etc. De multe-orĭ însĕ asvîrle pe om la depărtărĭ marĭ.

Urmările trăsnirii — când omul nu móre pe loc — pot sĕ fie trecĕtóre, de-un ceas, de-o di, de-o sĕptĕmână. Rar se întêmplă, ca omul trăsnit sĕ pórte viaţa întrégă urmele trăsnetuluĭ, carĭ sunt paralisărĭ ale membrelor, pierderea graiului, a audului, a vederii.

La tóte popórele păgâne ómenii scăpaţĭ teferĭ de trăsnet sunt şi au fost priviţĭ ca persóne sfinte cu carĭ Zeii au făcut minunĭ.

(„Alb.“)

MULTE ŞI DE TÓTE.

Cum se botéză în China.

Astădi este de un interes óre-care totul, ce se referă la acea rasă de ómenĭ cu pielea galbină, contra căreia luptă în present armatele principale din Europa.

Printre moravurile curióse din ţéră şi poveştile unui popor, cel mai miraculos din tóte este obiceiul, încă puţin cunoscut de a se da fiinţei masculine un „nume nou“ în fie-care fază a vieţei sale. Îndată-ce se nasce un fiu, părinţii séi îi rad de tot capul şi îi dau un „numĕr“. Acesta este primul botez. In fasă îl chiamă *A Yan*, ceea ce însemnéză N 1. — *A Sans* este N 2, *A Luck* (N 3) şi aşa mai departe.

In etatea de şése anĭ, băiatul se trimite la şcólă şi puţin mai înainte de acéstă se botéză de a doua-óră dându-se un nume mai frumos, mai semnificativ d. e. *Meritul viitor*, *Scrisul elegant*, *Cernélă veritabilă*, *Măslină pĕrguită* etc. Al treilea nume se dă băiatului deja mare, la căsătoria sa, al patrulea nume când întră în funcţiunea statului. Negustorul mai capătă şi un al cincelea nume, şi apoi la mórte se dă bărbatuluĭ un al şéselea nume. Cu femeile care jócă un rol inferior în estremul orient, se face o procedură mai simplă. Dela început lor li-se dă un nume drăgălaş, poetic. Până la măritişul lor li-se dice *Peatra preţiósă*; *zarea ridĕtóre*; *Flórea alésă*; *zefir parfumat*; etc. După căsĕtorie, representatele secsului slab în Impĕrăţia cerului, se chiamă *Rosă desvoltată*; *Jasmin înflorit*; *Crin înalt*; *Imbrăţişare intimă*; *Ris argintiu*; etc. etc.

*

Cât costă un foc de tun?

Un proectil de tun de cel mai mic calibru costă 9 francĭ şi de cel mai mare costă 1.600 francĭ.

In două césurĭ cu un tun mic se dau 29 de loviturĭ pe minut, decĭ proectilele costă 12.000 de francĭ; tunul cel mai mare (de vase de rĕsboiŭ), dând o lovitură pe minut, va cere o cheltuială de 156.000 de francĭ.

Décă un vas cuirasat ar avé 4 tunurĭ şi ar trage cu ele un cés, s'ar cheltui cam 800.000 de francĭ.

Prin urmare, décă două flote inimice, carĭ ar avé 15 vase de acestea fie-care, s'ar bombarda, ar cheltui împreună 24 de milióne de francĭ numai într'un cés.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din 16—22 Sept., ploios: 16, 17; chimbăcios în 21 şi 22.

Călendarul sĕptĕmânei.

SEPTENVRE. are 30 dile. RAPCIUNE.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	3 M. Antim	16 Corn. şi Cipr.
Lunĭ	4 Prof. Moise	17 Lambert
Marţĭ	5 Prof. Zacharie	18 Iosif Cup.
Merc.	6 Arch. Mihail	19 Sidonia
Joi.	7 M. Sozonte	20 Eustachius
Viner	8 † Naşc. Pré. Mar.	21 Ap. Mateiu
Sâm.	9 Ioachim şi Ana	22 Toma Linus

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 14 Septemvre 1900.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	40
„	Grâu mijlociu . . .	11	—
„	Grâu mai slab . . .	10	80
„	Grâu amestecat . .	9	2[illegible]
„	Sĕcară frumósă. . .	7	60
„	Sĕcară mijlociă. . .	7	20
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	60
„	Ovĕs frumos. . . .	4	20
„	Ovĕs mijlociu . . .	3	6[illegible]
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	13	60
„	Linte	19	—
„	Fasole	8	40
„	Sĕmênţă de in . . .	21	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	9	—
„	Cartofĭ.	1	50
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece. .	—	64
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	115.05
Renta de corone ung. 4%. . . .	90.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	120.30
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	98.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.15
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	162.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	141.50
Renta de argint austr.	97.65
Renta de hârtie austr.	97.25
Renta de aur austr.	116.40
Losurĭ din 1860.	132.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.09
Acţii de-ale Băncei ung. de credit .	679.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit .	663.50
Napoleondorĭ	19.30
Mărcĭ imperiale	118.25
London vista.	242.12½
Paris vista	96.25
Rente de corone austr. 4% . . .	97.90
Note italiene	90.30

Cursul pieţei Braşov.

Din 15 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.08	Vĕnd.	19.12
Argint român.	Cump.	18.80	Vĕnd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.26	Vĕnd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vĕnd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vĕnd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vĕnd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vĕnd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vĕnd.	101.—

Cursul losurilor private

din 13 Sept. 1900.

	cump.	vinde
Basilica	12.80	13.80
Credit	391.—	393.—
Clary 40 fl. m.	124.—	126.—
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	63.—	6[illegible]—
Krakau	70.50	72.—
Laibach	47.50	48.50
Buda	125.—	12[illegible].—
Palffy	132.75	137.75
Crucea roşie austriacă . .	42.75	43 75
„ „ ung.	21 —	22.—
„ „ ital.	63.—	65 —
Rudolf	—.—	—.—
Salm	170.—	173 —
Salzburg.	60.25	62 25
St. Genois	193.—	197.—
Stanislau	150.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c. .	389 —	391.—
„ 4% 50	27.50	30.—
Waldstein	—.—	—.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Nr. 3157—1900.

not.

PUBLICAŢIUNE.

Subscrisa primăriă comunală prin acésta aduce la cunoscinţa publică, că **în 23 Septemvre 1900 la 10 óre a. m.** se va vinde prin licitaţiă publică 1150 stângini lemn de fag aflătorĭ în pădurea comunală, dela podul „Danciuluĭ“ până la „Gulimană“, plus oferentelui pe lângă următórele condiţiunĭ:

1) Preţul de strigare este statorit cu 6 corône de srângin.

2) Doritorii de a cumpĕra sunt deobligaţĭ a depune vadiul de 10% dela suma de 6900 corône.

3) Cumpĕrătorul este deobligat după predarea lemnelor a-l solvi necondiţionat în termin de 8 dile la cassa comunală.

4) Cumpĕrătoruluĭ i-se predă spre scopul transportării lemnelor din pădurea comunală drumurile necesare, rebonificând comuna daunele ce se vor causa pe livedile particulare.

5) Terminul pentru transportarea lemnelor din pădure se statoresce strict până în 30 Aprilie 1901.

6) Cumpĕrătorul este deobligat sub propria rĕspundere a observa dispoziţiunile legii silvanale.

Din şedinţa representanţei comunei Zĕrneşti ţinută în 19 Maiŭ 1900 punct III.

Zĕrnescĭ, în 25 August 1900.

Primăria comunei:

Ioan Voda,	**Bucur Meţian,**
notar com.	primar.

Nr. 1056,1—1.

Nr. 75 -1900.

Publicațiune de licitare minuendă.

Se aduce la cunoscința tuturor celor interesațĭ, cumcă **Duminecă în 30 Sept.n. 1900 la 10 óre a. m.** se va da în **intreprindere** pe calea licitațiunei publice minuendă edificarea bisericei în parochia Rebrișóra, pe basa planului și devisului de spese elaborat de d-l Andreiŭ Mazanetz și aprobat de Veneratul Consistor din Gherla cu datul 13 Noemvre 1804 Nr. 7359.

Doritorii de a reflecta vor avé a-șĭ înainta ofertele închise și provědute cu vadiul legal la oficiul parochial local **până în 29 Septemvre la 7 óre séra.**

Prețul de strigare este **62.139 cor. 68 filerĭ.** Planul și devisul de spese, precum și condițiunile de licitare se pot vedé în órele oficióse în cancelaria oficiului parochial până în dîua licitărei.

Senatul bisericesc își reservă dreptul a alege dintre oferenți pe acela, care va oferi mai bună garanță materială și morală pentru esecutarea promptă și solidă a bisericei.

Din ședința senatului bisericesc gr. cat. ținută în Rebrișóra la 9 Sept 1900.

Antoniu Precup, presid. **Macedon Ciuta,** notar.

1087,1—1.

Către Onor. public!

Aduc la cunoscința On. public, că cu **dîua de 17 l. c. nu mai țin ospătăria de pe Promenada de jos** și din causa acésta *Miercurĭ, în 19 l. c. n. la 9 óre a. m* **voĭ vinde** în localul ospătăriei de pe Promenada de jos **diferite mobile**

Când fac acésta cunoscut onor. public, cuprins de adêncă satisfacție, mulțămesc pentru sprijinul avut și mě rog ca nicĭ pe viitor sě nu fiu uitat de binevoitorul sprijin în cele lalte întreprinderĭ.

Cu adêncă stimă

Erdélyi Ede.

Un tiněr român, absolvent de 7 clase gimnasiale și care a cercetat clasa 8-a, voesce a afla **ocupațiune** în vre-o cancelarie notarială cercuală.

A sě adresa: N. Kikomban, **Brașov, pe Tocile nr. 41.**

1089 1—3

AVIS părinților, carĭ voesc a-șĭ aședa copii la o familiă bună, fiind provědutĭ cu cost, cuartir și cu tóte cele de lipsă. A se adresa în Têrgul cailor nr. 22 parter.

O familie română caută o **instructóre** lângă o fetiță de 8 anĭ, pentru limba română și germană.

Deslușirĭ dă administrațiunea „Gazetei Trans.“ 1082.2—3.

INSTRUCȚIE
în CUSUT, CROIT și DESEMNUL
a tot felul de tipare pentru
HAINE de DAME
se dă cu preț moderat.
Bravoș (Scheiŭ), Strada Căpitanului nr. 19.

La FILIALA ALBINA Brașov
se află de vêndare un
MOTOR de benzin
(putere 16 caĭ),
Presse de fên,
Mușamale, cântare
și sacĭ. 2—5

AVIS.

La subsemnatul în Orĕștie (Szászváros) se capětă cantitate **de 1500 Kilograme de**

Slănină grósă

albă, de pîrlit, cu preț fóte moderat.

Voitorii de a o cumpěra tótă sěu dela 50 kilograme în sus, sě se adreseze la

Vasile N. Bidu **în Orĕștie** (Szászváros).

1056.3-4.

---

500 fl. plătesc celui ce va mai **căpěta** vre-odată **durere de dințĭ,** orĭ îĭ vamirosĭ gura, după ce va folosi

apa de dințĭ

a luĭ **Bartilla,** o sticlă **70 banĭ.** — (Pentru pachetare 20 filler deosebit) —

Erezii A. Bartilla (E. Winkler)
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Sě se céră pretutindenea apiat **apa de dințĭ** a luĭ Bartilla. Denunțărĭ de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se póte căpěta, trimit 7 sticle cu **5 cor. 20 fil.** franco; 16 stile cu **9 cor.** franco.

Se capětă in BRAȘOV la farmacia D-luĭ **Victor Roth.** 17—*595.

Subscrisul am onórea a aduce la cunoscința On. public, că, **în 16 Septembre a. c. am deschis**

Restaurația din localitățile Redutei.

Se află de vêndare **Bere escelentă de Steinbruch** așa numită **Hofbier** precum și **Vinurĭ** de Ardeal fórte bune.

Atrag atențiunea asupra bucătăriei mele eschisită, cu prețurĭ moderate.

Pentru Dineurĭ, Supeurĭ, mese de nuntă iaŭ ingrijirea asupră-mĭ cu prețurĭ ieftine.

In cafeneua „Redoute“

cea mai bună și ieftină **cafea,** precum și diferite **beuturĭ. Biliarde** bune. **Gazete** indigene și streine.

Cu 1-a Octomvre primesc abonamente pentru cost.

Cu tótă stima

1091.1—3 **Friedrich Schmidt.**

Cele mai bune

Pianurĭ și Pianinurĭ

din cel mai bun material, solid lucrate și cu gust adjustate, c'un ton admirabil, durabile în acordare, avênd un al treilea pedal (registru de harpă specialitate) prin care se pot dobândi efecte dulci-delicate ale tonului, (de es. echoul), liferéză fabricanții de pianurĭ c. și reg. ai curții

Frații Stingl,

proprietarii celor mai marĭ fabricĭ de Pianurĭ în monarchia austro-ung., posesorĭ de 33 de distincțiunĭ, două ordine etc.

Pentru fie-care instrument cumpěrat dela acéstă fabrică se dă o **garanție de dece anĭ.** Esemplare alese se găsesc și pot fi încercate la Domnul

IULIU JASCHIK, director de musică,
Strada Orfanilor nr. 6, etagiul I.

Nicĭ un amator de piano și pianist sě nu întârdie sě vadă și sě încerce aceste instrumente. 4—*

Subscrisul recomandă onor. P. T. public

ATELIERUL sěu de CROITORIE

bine asortat, cu stofe diferite fine și calitate bună, pentru haine bărbătescĭ.

Asigur pe onor. public a-l servi după cele mai nouě recerințe ale modei, solid, la timp și cu prețurĭ moderate.

Comandele a se adresa la

George Bucă
croitor bărbătesc
Brașov (Strada Orfanilor Nr. 5.)

Hotel Europa

Avem onórea a atrage atențiunea On. public amator de **bere,** că cu începere de 9 Septembre a. c. **vom pune în vêndare** în Restaurația nóstră recunoscută ca **bună**

Bere de Martie (Märzen Bier)

din Berăria pe acțiunĭ **Steinbruch cu**

8 cr. păharul.

Se póte lua dejun în porții micĭ (Zonen).

NB. La Concerte se dă berea tot cu prețul de sus.

Cu tótă stima:

KONRADT & STEIN
arêndatorii Hotelului.

1079.3—3

Hotel Europa.

Deschidere de atelier nou!

Aduc la cunoscința On. public, că **am deschis** în Strada Vămii nr. 28, vis-a-vis de biserica catolică **un**

Atelier pentru Corsete (specialități) de Viena și Paris,

unde se efectuéză după măsură tóte fasónele de **Corsete, Ajour, Batist, Seintur,** ce absórbe transpirațiunea, de a se ține drept, **Corsete** de casă și de Velociped.

Mare asortiment în Corsete gata.

Mě rog de o cercetare numěrósă

B. Goldstein.

4—10 **Reparaturĭ se primesc.**